

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Når jeg har bedt om at få sagen behandlet i udvalget igen, inden vi færdigbehandler den her, så er det, fordi den uklarhed, som er forekommet, og de ting, som er blevet forelagt os ordførere, gør, at jeg sådan set finder, det vil være rimeligt. Jeg har forstået, at der ikke var ret mange ordførere, der var til stede, da man besluttede, at man nu ville køre tingene igennem.

Kl. 10.40

Jeg synes, at vi skylder hinanden, at vi, der i hvert fald er ordførere på den her sag, har fået den politiske drøftelse, som er nødvendig, for at vi kan sige, at det her er blevet behandlet i henhold til Folketingets forretningsorden.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Jeg vil godt understrege, at jeg ikke mener, at der er sket noget proceduremæssigt galt, men hvis hr. Ole Vagn Christensen er usikker på proceduren, og hvis det skal være støj for, at forslaget får en ordentlig behandling, så synes jeg godt, at vi kan følge det forslag om, at vi kigger på ændringsforslagene endnu en gang i udvalget.

Formanden:

I overensstemmelse med det af hr. Ole Vagn Christensen udtalte foreslår jeg, at sagens behandling standses, og at lovforslaget henvises til fornyet udvalgsbehandling i Erhvervsudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget. Sagens videre behandling stilles herefter i bero.

Den næste sag på dagsordenen var:

22) Anden behandling af lovforslag nr. L 144: Forslag til lov om statsautoriserede og registrerede revisorer.

Af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen).

(Fremsat 29/1 2003. Første behandling 18/2 2003. Betænkning 3/4 2003).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-4 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

23) Forespørgsel nr. F 47:

Forespørgsel til økonomi- og erhvervsministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om regeringens planer for modernisering, vedligeholdelse, øget råderet over egen bolig og styrkelse af det boligsociale arbejde i det almene byggeri og om regeringens forhandlinger herom med de berørte organisationer og Folketingets partier?«

Af Keld Albrechtsen (EL) og Pernille Rosenkrantz-Theil (EL).

(Forespørgslen anmeldt 27/2 2003. Fremme af forespørgslen vedtaget 12/3 2003).

Begrundelse

Keld Albrechtsen (EL):

I den periode, som er gået siden sidste folketingsvalg, er der ikke sket noget med hensyn til at få forbedret beboernes muligheder for at udfolde sig i deres boliger i den almene sektor.

Før folketingsvalget var der forhandlinger i gang mellem den daværende SR-regering og en række partier om at forbedre beboernes råderet

og handlefrihed i deres bolig, muligheden for at gennemføre f.eks. rumadskillelse, så man får en lejlighed, der bedre passer til det aktuelle behov i familien, men også mange andre muligheder for forbedringer i køkken og andre ting, også udendørs i de tilfælde, hvor det er muligt. Altså kort sagt at give beboerne – naturligvis uden skelen til deres økonomiske baggrund – mulighed for at få en bedre tilværelse og en bedre brug af deres bolig samt en frihed i dagligdagen, som i høj grad er efterspurgt, og som der har været en levende debat om i den almene sektor blandt beboerne og i den almene sektors organisationer.

Derfor har det overrasket os i Enhedslisten, at der ikke fra regeringens side, efter at der er gået forholdsvis lang tid efter folketingsvalget, rigtig er sket noget på de områder.

Derfor var det jo så også glædeligt, at statsministeren, hr. Anders Fogh Rasmussen i spørgetimen tirsdag sagde, at det var en sympatisk tanke med råderet til beboerne, og derfor forventer jeg, at ministeren nu vil fremlægge konkrete initiativer, som vil kunne vedtages hurtigt i den næste folketingssamling, således at vi kan komme i gang med det arbejde, der så sørgeligt gik i stå, da VK-regeringen overtog ministerpladserne.

Kl. 10.45

Besvarelse

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Enhedslisten har den 27. februar fremsat en forespørgsel, F 47, om det almene byggeri, som lyder:

»Hvad kan ministeren oplyse om regeringens planer for modernisering, vedligeholdelse, øget råderet over egen bolig og styrkelse af det bolig-sociale arbejde i det almene byggeri og om regeringens forhandlinger herom med de berørte organisationer og Folketingets partier?«

Regeringen har allerede taget og er ved at forberede en række initiativer på området.

Lad mig starte med råderetten, som er det initiativ, der har størst umiddelbar betydning for den enkelte.

Regeringen vil give beboerne i almene boliger mulighed for at overtage deres egen bolig. Det er vel den mest vidtrækkende råderet, man kan forestille sig. Men så langt går Enhedslisten vel ikke.

Regeringen vil gøre det for lejernes egen skyld, men det er også, fordi det er til gavn for hele boligområdet at få blandet boligformerne og beboersammensætningen noget mere.

Jeg vil gerne understrege, at der er tale om et tilbud til beboerne. Regeringen arbejder med at give lejerne mulighed for at købe deres egen bolig, når de ønsker det. De, der ønsker fortsat at blive boende som lejere, kan naturligvis gøre det. Men jeg er sikker på, at mange beboere i den almene sektor vil benytte sig af tilbuddet.

Jeg vil også gerne benytte dagen i dag til at understrege, at regeringens selvfølgelig vil værne om den private ejendomsret, og vi fremsætter ikke et forslag, der indebærer ekspropriation af almene boliger. Der arbejdes på en model, hvor kompetencen til at træffe beslutningen om lejernes mulighed for at købe deres almene bolig placeres i den enkelte boligafdeling.

Udvalgets arbejde om lejernes mulighed for at overtage deres bolig er færdigt til maj. Før vi bevæger os ind i dén diskussion og længere ind, må vi have udvalgets analyse af en række komplicerede spørgsmål. Når rapporten ligger klar, vil regeringen indbyde til en bred drøftelse af forslaget med de berørte parter og selvfølgelig også senere med Folketingets partier.

Med hensyn til den individuelle råderet for lejerne i det almene byggeri mener regeringen, at den eksisterende ordning er for bureaukratisk. Derfor arbejder regeringen for at ændre den.

For det første er reglerne om, hvor meget lejerne maksimalt kan få godtgørelse for, forældede. Lejeren har ret til en maksimal godtgørelse på 42.924 kr. for forbedringsarbejder udført under råderetsordningen. Og der er et bundfradrag på 6.132 kr.

Det kan være svært at få beløbene til at slå til, hvis lejeren f.eks. gerne vil investere i et nyt køkken eller et nyt badeværelse. Derfor har lejeren ofte ikke noget incitament til at gå i gang.

For det andet er aftalefriheden mellem lejeren og boligorganisationen stærkt begrænset, f.eks. kan der kun aftales en afskrivningsperiode på 10 år. Det er uhenigtsmæssigt, når man ved, at mange forbedringer kan holde længere.

En arbejdsgruppe under regeringens udvalg for forenkling og modernisering af boliglovgivningen er derfor i gang med at se på, hvordan reglerne kan gøres mere fleksible. Den samlede rapport fra udvalget er færdig i efteråret 2003. Igen er det sådan, at vi må have udvalgets forslag på bordet, før vi bevæger os ind i detaljen.

Regeringen har skabt de fornødne rammebetingelser for en modernisering og vedligeholdelse af de afdelinger, der trænger til det. Som led i boligaftalen, der blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget i efteråret 2002, har Landsbyggefonden fået adgang til at yde støtte til renovering og forbedring af nedslidte almene boliger inden for en ramme af 1.450 mio. kr. årlig frem til 2008. Landsbyggefonden kan også støtte forbedringer for handicappede i almene boliger inden for en ramme af 50 mio. kr. årlig frem til 2008.

Regeringen har også taget hånd om det boligsociale arbejde. Det ses allerede af det forhold, at der bliver bygget almene boliger som aldrig før. Jeg har jo her i debatten noteret mig bekymringerne om, hvor meget der blev bygget. Jeg kan sige, at i 2002 er der givet tilsagn om ca. 14.000 almene boliger. Jeg må sige, at det synes jeg faktisk er et godt resultat. Der er godt nok en ketchup-effekt i det her. Det kan jeg også se at nogle af ordførerne er enig med mig i, men alligevel synes jeg, det er et resultat, som Folketinget kan glæde sig over.

Jeg kan også sige, at regeringen har taget initiativer, der direkte skal sikre det boligsociale arbejde.

Kl. 10.50

For det første blev der som led i boligforliget åbnet mulighed for, at Landsbyggefonden fortsat kan yde tilskud til beboerrådgivere i almene afdelinger med økonomiske eller andre problemer.

For det andet er der også programmet »Byer for alle«. Programmet har til formål at forbedre beskæftigelsen og den lokale velfærd i bred forstand i udsatte by- og boligområder. Programmet fokuserer på at integrere flygtninge og indvandrere i boligområderne, særlig i de almene boligområder. Programmet yder således et bidrag til det boligsociale arbejde. Regeringen har afsat en økonomisk ramme på 70 mio. kr. til 2005 til gennemførelsen af programmet.

Tingene hænger sammen, og derfor skal jeg også minde om, at salget af almene boliger jo netop har som et af sine formål, at vi får blandet beboersammensætningen noget mere. Dermed er det hensigten også at forebygge sociale problemer i boligområderne. Regeringen har med disse bemærkninger igangsat en bred vifte af initiativer, som tager hånd om de problemstillinger omkring modernisering, vedligeholdelse, råderet og boligsocialt arbejde, som Enhedslisten også rejser i sin forespørgsel.

Enkelte initiativer er som sagt stadig i støbeskeen. Jeg må bede om, at man er lidt tålmodig og også venter på, at de enkelte forslag bliver udarbejdet.

Forhandling

Keld Albrechtsen (EL):

Vi havde ikke fra forespørgernes side lagt op til, at vi nu skulle til at have en debat om regeringens ideologiske felttog omkring privatisering af det almene byggeri. Det er da en debat, som vi gerne tager, men det var ikke den, som vi havde bedt om at få en forespørgselsdebat om. Men jeg kan forstå, at den overskygger alt konkret arbejde hos regeringen.

Al boligpolitik er simpelt hen fikseret på denne privatiseringsideologi, som nu altså også skal gå ud over beboerne i det almene byggeri. Så siger ministeren, at vi skal acceptere en sammenkædning, hvor forbedringer for lejerner i det almene byggeri skal afvente langvarige udvalgsarbejder og udredninger.

To forskellige udvalg, kunne jeg forstå, skal nu sidde og sylte denne sag. Ét, som sidder og forsøger på at omgå grundlovens regler med hensyn til salg, og et andet udvalg, som skal gennemgå alle boliglovgivningens regler.

Er det ikke rigtigt, at når det gælder råderet, så ligger der i ministerens arkiv, som han overtog efter den daværende boligminister, konkret udarbejdede forslag til forbedringer af råderetten? Også med de løsninger og de problemer omkring, at det er for bureaukratisk i dag osv., hvilket ministeren var inde på.

Det kunne have været gennemført for længst, og det kunne have været gældende for alle lejere i dette øjeblik. Det er kun på grund af regeringens passivitet og nøl i denne sag, at der ikke er sket noget. Jeg vil sige til ministeren, at der ingen undskyldninger er i denne sag.

Og så skal det sammenkædes med spørgsmålet om udstykning. Hvorfor skal forbedringerne for de almindelige beboere i det almene byggeri, som jo typisk ikke vil have råd til at købe nogen lejlighed, afvente regeringens ideologiske felttog? Hvorfor skal det ikke gennemføres nu? Er det, fordi man i virkeligheden har en plan om, at råderetten, når det kommer til stykket, kun skal gælde for dem, som vil gå med på regeringens melodi og måske eventuelt købe en lejlighed?

Er det, fordi man i virkeligheden nu planlægger en forskelsbehandling af beboerne, således

at der bliver en dårligere råderet for dem, som ikke har råd til at købe en bolig, og som er lejere, eller som simpelt hen ikke vil købe en bolig, ligesom undertegnede?

Er det dét, der i virkeligheden er den skjulte dagsorden, og derfor skal det hele puttes ned i den syltekrukke, som regeringen har oprettet? Jamen det spørgsmål bliver vi jo nødt til at stille, for der er jo ingen saglige begrundelser for ikke at gå til handling og gennemføre de forbedringer.

Lovforslaget er udarbejdet, de tekniske problemer er løst, der er ingen hindring. Jeg forstår slet ikke, hvad det er, ministeren vil have embedsmændene til at udarbejde. Jeg vil godt bede ministeren bekræfte, at det hele er klart til fremsættelse. Vi skal da nok til oktober hjælpe ministeren med det, hvis han ikke selv vil fremsætte det. Det er naturligt klart.

Jeg synes, det er trist, at beboerne i det almene byggeri ikke kan få de forbedringer, som mange mennesker gerne vil have, og som kan give dem en bedre livskvalitet og en bedre brug af deres bolig. Planen ligger klar, og alle er jo tilsyneladende enige, og statsministeren selv kaldte den en sympatisk tanke, og så skal der bare ikke ske noget. Hvorfor skal der ikke ske noget? Det er, fordi man har hele dette ideologiske felt-tog, man skal have ind på banen.

Kl. 10.55

Jeg synes, det er usagligt. Jeg synes, at regeringen blander ting sammen, der ikke hører sammen, og jeg synes, at regeringen står i vejen for praktiske umiddelbare forbedringer for beboerne. Det er forbedringer, som alle påstår de er enige om, men som de bare ikke, når det kommer til stykket, åbenbart vil være med til at gennemføre.

Jeg havde håbet, at vi kunne have undgået, at vi nu skulle ind i denne ideologiske debat, og at vi i stedet for kunne have haft en debat, hvor det havde handlet om praktiske forbedringer her og nu til gavn for alle beboere. Men det kan da nås endnu.

Derfor synes jeg, at debatten ligesom skal have et praktisk og konkret udgangspunkt, og det har jeg også drøftet med andre ordførere. Derfor skal jeg på vegne af fru Lissa Mathiasen, Socialdemokratiet, hr. Morten Homann, SF, og Enhedslisten fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget finder, at lejerne i de almene boliger bør have ret til at kunne forbedre og indrette deres boliger efter eget ønske og på en sådan måde, at der kan gennemføres forbedringer. Forbedringerne skal udføres således, at byggelovgivningens krav overholdes, og at der sikres en forsvarlig håndværksmæssig kvalitet. Folketinget opfordrer regeringen til senest oktober 2003 at fremsætte lovforslag om, at beboerne i almene boliger får fri råderet, der kun er begrænset af byggelovgivningens krav og hensynet til forsvarlig håndværksmæssig kvalitet.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 82).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Hr. Keld Albrechtsens retorik er jo stor, men jeg kan forstå, at hr. Keld Albrechtsen mener, at boligpolitikken er indsnævret til udelukkende at handle om salg af almene boliger.

Jeg vil spørge hr. Keld Albrechtsen: Hvad så med initiativer som fremme af privat udlejningsbyggeri, flere ungdomsboliger, nedsættelse af den kommunale grundkapital, modernisering af byfornyelsen, aftrapning af støtten til andelsboliger osv., osv., for bare at nævne nogle? De her var dem, der var med i boligpakken.

Hvad vil man så kalde disse initiativer? For er det ikke rigtigt, at vi i øjeblikket ser et nybyggeri af en dimension, som vi ikke har set i mange, mange år?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Desværre bestyrker fru Inge-Lene Ebdrops indlæg jo min mistanke om, at regeringen i realiteten ikke ønsker at drøfte konkrete forbedringer af råderetten for beboerne i det almene byggeri.

For når man rejser det spørgsmål og beder om en forespørgselsdebat om det emne, så benytter Venstres ordfører straks lejligheden til at tage en lang række andre emner op, som jeg da naturligvis gerne vil diskutere med hende, in- gen tvivl om det. Det er bare ikke med i forespørgslen.

Det, forespørgslen handler om, er at forsøge at få gennemført nogle konkrete forbedringer,

som alle inklusive statsministeren har sagt var sympatiske. Men når det så kommer til stykket, vil man åbenbart alligevel ikke være med, og så begynder man at snakke om alt muligt andet, som ikke er på dagsordenen.

Jeg vil godt spørge fru Inge-Lene Ebdrup, hvad hun egentlig mener om råderetten; om hun mener, at den er en god idé, og om den egentlig ikke burde gennemføres, og om vi så ikke skulle diskutere alle de andre ting, som ikke er på dagsordenen, ved en anden lejlighed, og om vi ikke kunne bruge den her debat til at opnå nogle konkrete forbedringer for beboerne og så lade hele den store ideologiske diskussion hvile. For jeg vil godt tilbyde fru Inge-Lene Ebdrup, at vi sammen rejser en forespørgselsdebat om det ideologiske. Det er slet ikke, fordi jeg ikke vil diskutere det. Det vil jeg da naturligvis meget gerne. Men jeg vil med formandens tilladelse gerne gå tilbage til det, der er på dagsordenen i dag.

Kl. 11.00

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Nu har hr. Keld Albrechtsen jo ikke hørt min ordførertale endnu, og derfor må hr. Keld Albrechtsen vente i spænding med at finde ud af, hvad jeg vil sige om råderetten.

Det, jeg tillod mig at gøre før, var at kommentere hr. Keld Albrechtsens indlæg, som jo er en del af den debat, vi har i dag, i og med at hr. Keld Albrechtsen jo er ophavsmanden bag den her forespørgsel. Hr. Keld Albrechtsen påstod nemlig, at regeringens eneste initiativ på boligområdet er at kigge på at give lejerne i den almene sektor en mulighed for at overtage deres bolig.

Jeg vil egentlig bare have hr. Keld Albrechtsen til at fortælle mig, om han fastholder, at det er det eneste initiativ, der er set på boligområdet fra den her regering.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det, jeg fastholder, er, at vi stillede en forespørgsel, der bl.a. handler om råderetten for alle beboerne, og så bruger ministeren hovedparten af sit indlæg til at holde en tale om sin lyst til at sælge de almene boliger, hvilket altså er en helt anden diskussion.

Derfor vil jeg godt spørge: Kunne vi nu ikke blive enige om, at vi har en debat om salg af almene boliger på et eller andet tidspunkt – det

kan vi jo aftale – men at vi nu koncentrerer os om det, der er på dagsordenen, nemlig at gennemføre forbedringer for beboerne, alle beboerne?

Det var jo det, ministeren ikke rigtig havde noget bud på; andet end at han havde nogle embedsmandsudvalg, der engang ville blive færdige, og hvor resultatet af bestræbelserne står hen i tågerne. Det var derfor, jeg tillod mig at kalde det en syltekrukke. Jeg synes ikke, at det var klogt af ministeren at lægge tingene i en syltekrukke, hvis det vel at mærke er sådan, at vi alle sammen er enige om, at den råderet skal gennemføres.

Derfor vil jeg endnu en gang opfordre til, at vi går tilbage til sagen og diskuterer det, der er på dagsordenen, og så kan vi aftale at tage alle de andre debatter, som jeg synes er fint at have, men på et andet tidspunkt.

Hvis der i fru Inge-Lene Ebdrops ordførertale kommer en støtte til f.eks. det forslag, som nu tre partier har fremsat, så tager jeg alt tilbage, og så begynder vi forfra. Men det var bare ministeren, der lagde den linje og begyndte at snakke om alt muligt andet end det, der var lagt op til. Det var sådan set ikke mig.

Formanden:

Så er det fru Inge-Lene Ebdrup for en sidste kort bemærkning i den her omgang.

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Jeg kan med det samme sige til hr. Keld Albrechtsen, at det forslag til vedtagelse, som er blevet læst op, ikke er noget, der umiddelbart nyder vores støtte.

Men jeg vil så sige til hr. Keld Albrechtsen: Når ministeren i sin tale sammenkæder den råderet, som alle beboere i den almene sektor har, med salget, så er det jo, fordi den ultimative råderet da er, at man råder over sin egen bolig og er skødehaveren til den. Så på den måde synes jeg egentlig, det er en meget relevant sammenkædning.

Jeg synes også, det er vigtigt, at vi får et ordentligt beslutningsgrundlag, når vi kigger på den råderet, der gælder for alle lejere. Derfor synes jeg, det er forkert at kalde det en syltekrukke, at der nu sidder et embedsmandsudvalg og kigger nærmere på det her. Vi har sagt, at vi er positive, og det vil man høre i min ordførertale; men det er graden, der er spørgsmålet, og vi

skal altså have et ordentligt beslutningsgrundlag.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu vil regeringspartiet Venstre så ikke støtte det forslag, der er fremsat konkret. Så må vi jo håbe, at fru Inge-Lene Ebdrup har et konkret forslag om råderetten, som er bedre end det, vi har fremsat, eller i hvert fald lige så godt. Det vil jo vise sig.

Men jeg synes altså, det er meget betænkeligt, at man nu fastholder denne sammenkædning mellem råderet og salg. For det, man jo i virkeligheden siger, er, at man nu vil indføre en forskelsbehandling af beboerne, så de, der har råd til at købe en bolig, får en fuld råderet – den ultimative råderet kalder man det nu – mens de, der ikke har råd, ikke skal have så gode muligheder. De skal kun have en beskåret råderet.

Kl. 11.05

Den forskelsbehandling synes jeg er ubehagelig, og det er i virkeligheden den, der er lagt op til, og det er jo også derfor, at det skal sendes i embedsmandsudvalg og syltes. For fru Inge-Lene Ebdrup er vel godt klar over, at der i ministeriets arkiv – det ved jeg ikke om ministeren har undladt at fortælle hende – ligger fuldt udarbejdede forslag om råderetten, som kan fremsættes med de ændringer, man måtte finde fornødne, hvis man har nogle forbedringer af dem. Men det er jo et enkelt arbejde. Det er ikke noget, der forudsætter store kommissioner, der skal arbejde i månedlange perioder.

Men jeg aner bag det hele, at man vil indføre en forskelsbehandling af beboerne. De, der har penge, skal få; de, der ingenting har, kan stå tilbage.

Det ville desværre ikke være overraskende i forhold til, hvordan regeringspartierne agerer på mange andre områder, men det ville da være kedeligt, hvis det er det, der bliver resultatet. Det håber jeg heller ikke. Jeg håber, at fru Inge-Lene Ebdrup kommer med et lige så godt forslag som det, de tre partier har fremsat. Nu må vi jo høre hendes ordførertale.

Formanden:

Så er det fru Inge-Lene Ebdrup som ordfører.

Inge-Lene Ebdrup (V):

Enhedslistens forespørgsel om det almene byggeri spiller på flere strenge. Dels bliver der

spurgt til modernisering og vedligeholdelse, dels til råderet, dels til det boligsociale arbejde.

For så vidt angår den generelle modernisering og vedligeholdelse af det almene byggeri, vil jeg ligesom ministeren henvide til det brede boligforlig, der blev indgået i efteråret 2002, og som Enhedslisten valgte at stå uden for. Dette forlig sikrede 1,45 mia. kr. om året i foreløbig 5 år til modernisering, større vedligeholdelsesarbejder og renovering af alment byggeri. Venstre bakker fuldt op om den indsats og synes, det er et betragteligt beløb, der er til opgaven.

Dernæst er der jo i nogle afdelinger mulighed for at benytte halvdelen af lejeindtægterne til vedligeholdelse m.v. Det gælder for de afdelinger, der har amortiseret deres lån, og det gælder jo fortrinsvis for de ældre ejendomme, som jo også oftest er dem, der trænger til en kærlig hånd på grund af alder og slid.

Sammenlagt mener Venstre, at den generelle moderniserings-, vedligeholdelses- og renoveringsindsats har et fornuftigt niveau i den almene sektor. Vi er desuden meget opmærksomme på, at modernisering, renovering og vedligeholdelse er en fortløbende opgave. Derfor vil vi selvfølgelig også levere vores bud på en videreførelse af denne opgave, når det nugældende boligforlig udløber.

I forhold til øget råderet for den enkelte lejer er vi positive over for at se på de nuværende regler. Vi bakker op om regeringens arbejde med at finde en model, der skal give lejerne mulighed for den totale råderet, nemlig ejerskab. Vi vil dog se regeringens oplæg, som jeg forstår kommer til maj, før vi vil gå ind i yderligere drøftelser om udmøntningen af modellen.

I forhold til den enkelte lejers råderet ser vi positivt på en udvidelse og en forenkling i forhold til de nuværende regler. Dog mener vi, at der skal være tydelige retningslinjer, der sikrer, at ændringer af en given lejlighed sker på en sådan måde, at lejligheden stadig appellerer til den brede befolkning og ikke er ændret, så det kun er en snæver målgruppe, der har interesse for lejligheden.

Vi er derfor ikke enige i udsagnet om, at alt skal være muligt, blot det holder sig inden for byggeloven og tyngdeloven. Vi mener, der bør være flere krav, da lejeren i givet tilfælde ikke står med det økonomiske ansvar for en tom lejlighed, men det gør i stedet boligorganisationen.

Derfor støtter vi, at reglerne bliver bearbejdet grundigt, så vi får et solidt beslutningsgrundlag.

Vi afventer derfor udvalget for modernisering og regelforenkling på dette område.

Så er der endelig det boligsociale område. Der må vi jo sige, at flere boliger jo alt andet lige vil gøre den boligsociale opgave nemmere. Der kan vi se på tilsagnene, hvis vi kigger isoleret set på den almene sektor, at der i 2002 er givet omkring 14.000 tilsagn. Tilsvarende må jeg sige, at i 2001 var tilsagnet 6.000.

Det har med boligforliget været muligt at videreføre ordningen med beboerrådgivere.

Der er projektet »Byer for alle« under Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, hvor der er fokus på lokale forpligtende partnerskaber i forhold til beskæftigelse og integration, og endelig er der jo hele den helhedsorienterede byfornyelse, som er med til at bryde negative udviklinger i de enkelte områder.

Afslutningsvis vil jeg sige, at nu glæder jeg mig til, at vi tager debatten, og det skal gerne for mig handle om den enkelte lejers råderet, hvor vi altså ser positivt på at kigge på reglerne.

Kl. 11.10

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg vil godt spørge fru Inge-Lene Ebdrup, om ikke hun kan bekræfte, at der sådan set har været lavet det her grundige udvalgsarbejde, som hun efterlyste, om, hvordan man kunne løse de praktiske problemer, der nu er med at give en udvidet råderet. Der ligger faktisk et stort set færdigt forslag til, hvordan man kunne udmønte det her. Så det vil jeg godt bede fru Inge-Lene Ebdrup om at bekræfte.

Jeg vil spørge: Hvad er det for ting i det foreliggende forslag, som Venstre ikke er enig i, siden man ikke bare kan tage det forslag, få det fremsat og få givet beboerne en bedre råderet? Det var det ene.

Det andet, jeg vil spørge om, er: Kan vi ikke bare få det slået fast én gang for alle, bare for at der ikke skal være nogen misforståelser, at der ikke er noget som helst i hele verden, uanset hvad man måtte mene om salg af almene boliger eller ej, som forhindrer, at vi kan gennemføre bedre råderetsregler den dag i morgen, hvis det skulle være, og så tage diskussionen om salg af almene boliger, når regeringsudvalget engang – om nogen sinde – får løst alle de økonomiske og juridiske problemer, der er ved det? Kan fru Inge-Lene Ebdrup ikke bekræfte det? Vi kan sagtens beslutte det nu og så skyde diskussionen om salg af almene boliger til senere.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg hører i Venstres tale en væsentlig forskel i forhold til, hvilken form for råderet man taler om. Fru Inge-Lene Ebdrup taler om den ultimative råderet, når man får skødet til sin bolig. Men jeg vil godt bede om at få Venstres ordfører til at uddybe, hvad det er for grader af råderet, som man mener en lejer ikke ville kunne administrere. Jeg synes, det er en fantastisk hån over for lejerne, sådan som fru Inge-Lene Ebdrup fik udtrykt sig, og det er derfor, jeg også synes, at det er rimeligt at komme op igen for måske at råde lidt bod på det, der blev sagt, altså at hvis lejerne får den samme råderet, så ville de ikke kunne forvalte den. Er det virkelig det, man står for i Venstre? Er det virkelig det, man mener, at hvis en lejer får lov til at få den fri råderet, så vil le vedkommende ikke kunne forvalte den?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne supplere det spørgsmål, som fru Lissa Mathiasen stillede, som jo rammer helt afgørende ind i det problem, som nu tilsyneladende desværre opstår, nemlig at man vil til at skabe to forskellige sæt af rettigheder for beboerne i det almene byggeri. Nogle, der har fulde rettigheder, og som kan opnå det, fordi de er så heldigt stillet, at de har nogle penge, og så nogle, som ikke har nogen penge, og som derfor skal have færre rettigheder. Anderledes kan det jo ikke forstås, og det synes jeg altså er et ubehageligt signal.

Jeg kan heller ikke forstå, hvorfor man kommer med det signal. Er det regeringens hensigt, at man ligesom vil tage beboernes råderet som gidsel i spørgsmålet om salg af almene boliger? Skal det nu bruges som en slags redskab til at forsøge på at få accept ude blandt beboerne af det forslag om salg? Er det derfor, man laver den sammenkædning, og derfor man i realiteten ikke vil give de almindelige beboere og lejere de rettigheder, som sagtens kan gennemføres?

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Først til hr. Morten Homann: Jeg vil godt bekræfte, at der har været et udvalgsarbejde tidligere, der har set på råderetten. Det, vi gerne vil sikre, og derfor afventer vi udvalgsarbejdet om modernisering og forenkling, er, at boligerne efter en omgang, hvor man har haft en råderet, stadig væk appellerer til den brede befolkning.

Så vil jeg også godt sige til hr. Morten Homann, at for mig at se er der ikke noget, der koliderer, hvis man kigger på et salg i forhold til en råderet. Så det er bestemt ikke derfor, at vi i øjeblikket venter på udvalgsarbejdet, tværtimod, vil jeg sige. Vi mener, at begge dele kan være en fordel, og at vi skal se på begge dele.

Kl. 11.15

Så spørger fru Lissa Mathiasen, hvilke grader af råderet en lejer ikke vil kunne administrere. Til det må jeg bare sige: Det handler ikke om mistillid til den enkelte lejer. Det handler om, at når man som lejer har en lejekontrakt, har man det økonomiske ansvar, der hedder den månedlige leje, og man har en opsigelse med 3 måneders varsel. Det er ikke det samme ansvar, som man har, hvis man er ejer.

Derfor er der for os at se en væsentlig forskel i, at man kan ændre sin bolig, så den måske ikke længere appellerer til den brede befolkning, men opfylder ganske specielle behov, som den enkelte lejer måtte have. Vi mener, man bør kunne foretage en sådan ændring, hvis man efterfølgende også har det økonomiske ansvar for den, men sådan som jeg forstår det, er det bestemt ikke det, der ligger i forslaget. Tværtimod synes jeg, det er uansvarligt, at man bare giver los, uden at man samtidig giver et økonomisk ansvar.

Jeg kan desværre ikke nå at svare hr. Keld Albrechtsen, men jeg vender tilbage i næste omgang.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Det er lige før, jeg er ked af, at jeg stillede det spørgsmål, for jeg vil sige, at det svar, jeg fik her, gav faktisk en endnu kraftigere uddybning af et menneskesyn hos Venstre, som jeg dybt må tage afstand fra.

Der blev sagt, at hvis man er lejer, er man ligeglad og uansvarlig. Hvis man mener, at fordi en lejer udnytter råderetten, skulle lejeren ikke ønske at udnytte den på en sådan måde, at det også ville være af interesse for kommende lejere, har man altså sagt, at lejere er langt mere uansvarlige. I øvrigt er det, som om fru Inge-Lene Ebdrup har glemt, at hvis man udnytter råderetten som lejer, er det nogle af ens egne penge, man investerer i det, og det vil altså sige, at i første omgang løber man immervæk også selv en risiko.

Jeg vil godt tage dyb afstand fra, at man fra Venstres side mener, at man tilhører en anden

gruppe mennesker, hvis man er lejer, og i øvrigt synes jeg, vi stadig savner at få forklaringen på, hvorfor en lejer ikke lige så vel skulle kunne indrette tilfredsstillende i kraft af sin råderet. Hvad er begrundelsen?

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg vil bare spørge Venstres ordfører: Mener hun, at det udvalgsarbejde om dette spørgsmål, som fungerede for bare 1½ til 2 år siden, ikke tog højde for de problemer, der kunne være med udvidet råderet? Mener hun, at det slet ikke er noget, der er taget højde for? Og kan hun sætte fingeren på, hvor der er problemer med det udvalgsarbejde, som allerede er lavet én gang?

Derudover må jeg sige, at det var faktisk et meget klart svar, som vi fik fra Venstres ordfører på det spørgsmål, som blev rejst før, nemlig: Hvad er det for nogle rettigheder, man kan tilbyde lejerne?

Jeg kan altså godt få den tanke, at baggrunden for, at man afviser forslaget her fra regeringens og også fra Venstres side, er, at det skal være så lidt attraktivt som muligt at bo i en almen bolig. Man skal ikke have nogen råderet, man skal ikke have nogen rettigheder, for så er der da i det mindste en chance for, at man hopper på regeringens limpind og køber sin almene bolig. Den tanke kan man godt få.

Det, fru Inge-Lene Ebdrup præsenterede, var: Lejere skal ikke have individuel frihed, nej, de skal have standardløsninger; forholdene skal være ens for alle. Det lyder – ja, undskyld mig – som en stemme fra en fjern fortid i et stort land lidt øst herfor. Hvis det stod til mig, hvis det stod til SF, skulle lejerne have frihed. Men det er åbenbart ikke Venstres linje, så vi kan endelig konstatere, hvem det egentlig er, som er det liberale parti i dette Folketing, når det kommer til stykket.

Formanden:

Fru Inge-Lene Ebdrup for at svare.

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Jeg mangler at svare hr. Keld Albrechtsen på spørgsmålet, om der skal være to forskellige sæt rettigheder.

Jeg må sige, der er forskel på de rettigheder, man har, og den risiko, man løber, alt efter om man er ejer eller lejer af en bolig, og det er jo egentlig også det, der er det gode ved at være le-

jer, fordi man ikke har de samme forpligtelser, som når man er ejer. Men omvendt har man heller ikke helt de samme rettigheder.

Det, vi gerne vil overveje yderligere, er, i hvilket omfang man skal have råderetten. Det lyder næsten på spørgerne, som om vi er imod råderetten, men det er bestemt ikke tilfældet. Vi mener bare, at det bør overvejes grundigt, hvor vidtgående råderetten skal være set i forhold til den risiko, man løber med hensyn til, om lejligheden kan udlejes efterfølgende.

KL 11.20

Så må jeg sige til fru Lissa Mathiasen, at jeg synes, det er lidt tyndt at begynde at diskutere menneskesyn og at sige, at vi er ligeglade med lejerne. Det er slet ikke det, det handler om. Det, det handler om, er, at man meget isoleret set f.eks. kan finde en lejer, der har nogle specielle behov, måske behov for at indrette en syvværelseslejlighed til kun at have f.eks. to rum, hvis det kan lade sig gøre bygningsmæssigt. Vi er bekymrede for, om en sådan ændring vil betyde, at lejligheden mister muligheden for at kunne lejes ud senere hen. Det handler ikke om, at vi har mistro til den enkelte lejer, tværtimod vil jeg sige, at det handler om, at vi sikrer for eftertiden, at der er boliger, der appellerer til den brede befolkningsgruppe, og det er jo også det, der er indbegrebet af en almen bolig.

Til sidst til hr. Morten Homann: Jeg synes, det er lidt søgt at begynde at sammenligne Venstre med et stort land østpå. Tværtimod vil jeg sige, at vi ser meget på at give folk individuelle rettigheder. Vi ser på, om de kan få mulighed for at eje deres bolig, og vi ser på, at de skal have mulighed for at råde over deres almene bolig. Det må være det frie valg på alle hylder.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det bliver jo mere og mere krystalklart, hvad det er, Venstre går efter i denne sag. Livet skal simpelt hen gøres så surt som muligt for lejerne i det almene byggeri i håbet om, at man kan skabe sådanne betingelser, at man kan lokke nogle til at købe de lejligheder, som man vil forsøge at tvangsudstykke. Sigtet er krystalklart, man lægger heller ikke engang skjul på det.

Nu siger fru Inge-Lene Ebdrup, at lejerne ikke skal have helt de samme rettigheder – ikke helt de samme rettigheder! Det er altså korrekt, som jeg startede med at sige ved indledningen af debatten, at man nu lægger op til en forskelsbe-

handling af beboerne inden for den almene sektor.

Så taler fru Inge-Lene Ebdrup rørstrømsk om alle disse gode ting, der skulle være ved at få ejerboliger. Jeg vil bare gøre opmærksom på, at for lejernes vedkommende er vedligeholdelsen og opretholdelsen af en ordentlig kvalitet i lejligheden sikret, for det har boligorganisationen ansvaret for at sikre. Men når det gælder en ejer, er vedligeholdelsen ikke sikret, og derfor ser vi desværre ejerboliger, der går i forfald, fordi ejerne ikke har nogen forpligtelse til at holde dem i stand.

Man skal ikke komme og påstå, at man har sikret en bedre boligkvalitet og bedre sikkerhed for fremtidens boligudbud ved at gøre lejeboliger til ejerboliger. Tværtimod får man et problem med faldende kvalitet og dårligere vedligeholdelse af de boliger.

Formanden:

Fru Lissa Mathiasen for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg håber, fru Inge-Lene Ebdrup er enig med mig i, at hvis man kigger over de forskellige faser af et menneskeliv, ens eget liv, har man meget forskellige behov. Det kan være et spørgsmål om, at der skal være ekstra værelser til børnene, og det kan være et spørgsmål om, at man på et senere tidspunkt måske ønsker at få en større stue eller et større køkken, eller hvad ved jeg.

Det er lige nøjagtig den frihed, som de fleste mennesker synes er meget væsentlig. De sætter den meget højt, og hvorfor skal lejerne i den almene sektor ikke have den samme mulighed for at kunne indrette deres bolig, så den matcher deres behov i livets faser? Det er en så simpel lille ting at sætte et par gipsvægge op, at jeg næsten synes, det er banalt, hvis det er det, diskussionen skal gå på: om folk skal have den rettighed at kunne råde over deres egen bolig. Det er småpenge, vi taler om, men det er lige nøjagtig noget af det, der kan være med til at gøre, at man som lejer også føler, at man har en attraktiv bolig.

Dybest set handler diskussionen her om at sikre, at alle får mulighed for at få en så attraktiv bolig som overhovedet muligt set i forhold til de behov og de ønsker, man har. Det håber jeg egentlig også Venstre vil være enig i, når man får tænkt sig lidt om.

Formanden:

Hr. Morten Homann for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Igen ros til Venstres ordfører for en meget stor klarhed. Det er fuldstændig indlysende, at man åbenbart vil skabe nogle individuelle rettigheder for folk, som køber deres bolig, mens folk, der ikke kan eller ikke vil købe deres bolig, skal have færre rettigheder og have mindre råderet over deres egen bolig.

Kl. 11.25

Den frihed, som Venstre bryster sig af at kæmpe så hårdt for, gælder kun for de folk, som er i stand til eller ønsker at købe deres bolig. Når det drejer sig om deres naboer, som vel kan leve under nøjagtig de samme betingelser og som kan have nøjagtig de samme behov, men tilfældigvis er lejere, skal de pågældende ikke have retten til at indrette deres boliger efter deres egne behov.

Ja, undskyld mig, men hvis det er liberal tankegang, er der altså noget, jeg overhovedet ikke forstår. Jeg synes, det er meget uliberal. Jeg synes, det er manglende respekt for mennesker, og jeg synes, det lugter meget, meget af ufrihed, når man ikke tør give folk den frihed, der skal til, for at de kan indrette deres tilværelse, som de gerne vil. Det er ærlig snak, man kan måske undre sig over, at det kommer fra Venstre, men liberalt, det er det i hvert fald ikke.

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Til hr. Keld Albrechtsen, ja, faktisk til alle spørgerne, må jeg sige, at det er beskæmmende at høre, at man forsøger at fordreje det, jeg siger i dag, så voldsomt, som man gør: Vi vil gøre livet så surt som muligt for lejerner, vi vil forskelsbehandle lejere og ejere. Nej, det, jeg siger heroppe fra talerstolen, er, at vi gerne vil se positivt på at udvide råderetten i forhold til det, den er i dag, og at vi gerne vil se positivt på at give lejerner mulighed for at overtage deres bolig.

I det hele taget synes jeg, vi er på vej ud i en debat, som virker lidt tynd. Man svinger sig meget op, og man skælder meget ud, men man er ikke villig til at give den ultimative frihed og give lejerner alle muligheder, også muligheden for at eje deres egen bolig.

Så må jeg også sige helt generelt, som jeg også sagde i min ordførertale, at jeg synes, det er dybt

uansvarligt, at man vil give fuldstændig los, så det kun er byggeloven og tyngdeloven, der er bestemmende for, hvad man kan tillade sig i sin lejede lejlighed. For mig at se handler det om, at selvfølgelig kan man indrette sig, som man gerne vil, men vi skal dog sikre, at boligerne fortsat appellerer til den brede befolkning og fortsat kan lejes ud. Her kæder jeg det økonomiske ansvar, man har som lejer, nemlig at man så at sige kun er ansvarlig for den næste måneds leje plus sin opsigelse, sammen med, at man måske ikke tænker så meget på, hvordan boligen vil appellere til andre grupper af befolkningen.

Jeg må sige, at jeg for det første synes, det er lidt hyklerisk, at man ikke vil være med til at give den ultimative råderet, og dernæst at det er uansvarligt, at man vil give lejerner alle – alle – muligheder uden tanke for, at efterfølgende skal boligen også kunne bruges af andre.

Formanden:

Så tager vi en runde korte bemærkninger mere.

(Kort bemærkning).

Carsten Bo Jensen (S):

Jeg synes, den sidste bemærkning om, at det er uansvarligt at give los, er helt nye toner fra Venstre og Venstres ordfører. Jeg mener, at Venstre i hele sit frihedsbegreb og hele sin ideologi, ikke mindst op til det sidste folketingsvalg, netop giver udtryk for, at det er en helt generelt øget frihedsgrad, man ønsker at give befolkningen.

Så faldt jeg, ligesom flere andre har været inde på, også over bemærkningen fra fru Inge-Lene Ebdrup om, at man ikke skal have de samme rettigheder som lejer, som man skal have som ejer. Er det dét, Venstre og fru Inge-Lene Ebdrup forbinder med frit valg for alle? For mig lyder det mere som ideologisk systemtænkning, og jeg synes egentlig, det ville være klædeligt, hvis fru Inge-Lene Ebdrup på Venstres vegne gik herop og trak den bemærkning tilbage.

Formanden:

Så er der en sidste kort bemærkning til hr. Keld Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det viser sig jo, at når man kigger lidt om bag den liberale facade og skraber lidt, har friheden trange kår. Man må sige, at der er lavt til loftet i partiet Venstre, når det gælder frihed og individuel udfoldelse.

Så med hensyn til det med, at det ville være uansvarligt at give los: Er fru Inge-Lene Ebdrup klar over, at jeg i min lejlighed f.eks. er pligtig til at spare op til vedligeholdelse? Jeg er pligtig til at sørge for, at hvis jeg flytter fra lejligheden, er den stadig vedligeholdt og velholdt, og at der står penge på kontoen til at sikre, hvis der er nogle ting, der ikke er i orden, hvis gulvet skal afhøvles eller andet.

Kl. 11.30

Fru Inge-Lene Ebdrup vil derimod give fuldstændig los ved salg til ejerboliger. Der er ikke længere nogen forpligtelse til at vedligeholde boligen, den kan få lov til at forfalde fuldstændig, så der er altså en frihed, som er helt ubegrænset, når man er ejer – også til at spolere boligen. Det hænger overhovedet ikke sammen. Det, Venstre fremfører, er uden hoved og hale, må jeg altså sige.

Og at komme med påstande om, at lejerne nærmest skulle være uansvarlige, og at lejerne ikke vedligeholder, og jeg ved ikke hvad – ja, det er næsten ikke til at finde ord for at beskrive min skuffelse over Venstres...

Formanden:

Der er heller ikke tid til flere.

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Jeg er nødt til at slå fast: Vi vil gerne give lejerne frihed til at købe deres bolig, vi vil gerne give lejerne delvis frihed til at råde over deres bolig, men det, vi stadig tygger på, er, i hvilket omfang de skal have råderet.

Så må jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, at det er rigtigt, at uanset om man er lejer i en almen eller en privatejet ejendom, har man pligt til at spare op, og jeg må sige, at det synes jeg i og for sig er et sundhedstegn. Men man kan også sige, at hvis man ikke sparer op som ejer, hvis man som ejer lader sin ejendom forfalde, er det én selv som ejer, der har det økonomiske ansvar. Det er et valg, man træffer, og så må man også selv tage slaget over næsen. Men sagerne står lidt anderledes, når man er lejer, for det er jo bestemt ikke den samme økonomi, vi taler om. Som lejer har man ganske, ganske færre penge på spil, end man har som ejer.

Så lige til hr. Carsten Bo Jensen for at slå fast én gang til: Der er altså stor forskel på det ansvar, man har som lejer og som ejer, og derfor synes jeg, det er helt rigtigt, at man også har andre rettigheder, når man er ejer, end når man er lejer.

Men overordnet set går vi altså ind for at øge råderetten. Vi vil bare gerne afvente udvalgsarbejdet, det synes vi sådan set er meget fornuftigt, og dernæst vil vi også give lejerne mulighed for at købe deres bolig.

(Kort bemærkning).

Carsten Bo Jensen (S):

Jeg vil gerne takke Venstres ordfører for svaret eller i hvert fald for det, der gjorde det ud for et svar.

Jeg hører fru Inge-Lene Ebdrup sige, at man gerne vil give lejerne større rådighed, men jeg hører også, at fru Inge-Lene Ebdrup altså fortsat mener, at man skal have denne meget stærke graduering, denne forskelsbehandling af ejere og lejere, som Venstre åbenbart i ideologiens helige navn gør sig til talsmand for i dette spørgsmål, måske af hensyn til den bagvedliggende ideologiske tankegang.

Hvis nu Venstre gerne vil det hele – det er faktisk det, jeg hører fru Inge-Lene Ebdrup sige – og hvis Venstre dybest set er enig i alt det, der kan gøre det mere frit og positivt for lejerne i dette land – det er det, jeg også hører Venstres ordfører sige – hvorfor i alverden kan Venstre så ikke støtte det forslag, der ligger her?

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Jeg vil da gerne over for hr. Carsten Bo Jensen gentage det, som jeg efterhånden har sagt til hudløshed: vi kan ikke støtte det foreliggende forslag, fordi det giver den fuldstændig frie råderet, hvor det kun er byggelovgivningen og tyngdeloven, der er bestemmende for, hvad man kan tillade sig.

Før vi eventuelt går om bord i den båd – og det tvivler jeg meget på vi gør – vil vi gerne undersøge konsekvenserne af det for at være sikre på, at vi bevarer en almen boligmasse, som appellerer til den brede befolkning, så vi f.eks. ikke afskærer en familie fra at få en femværelseslejlighed, fordi den tidligere lejer har forsøgt at indrette den med måske kun to rum. Det ville jo afskære den store familie fra at få en femværelses, medmindre boligorganisationen poster penge i en ombygning for at føre den tilbage til det, den var tidligere. Det mener vi er uansvarligt og uhensigtsmæssigt, derfor vil vi være sikre på, at en sådan situation ikke kan opstå med den frie råderet, og derfor kan vi ikke støtte det foreliggende forslag.

Kl. 11.35

(Kort bemærkning).

Carsten Bo Jensen (S):

Jeg kan deraf udlede, at det altså er fru Inge-Lene Ebdrops og Venstres holdning, at man ikke går ind for råderet, og at man ikke går ind for frit valg på dette område. Så enkelt må det vel i virkeligheden være, for det er det, jeg hører fru Inge-Lene Ebdrup gentage igen og igen. Man siger, at man gerne vil det hele, at man vil såvel lejerne som ejerne det godt, og at der i det hele taget ikke er nogen i dette land, man ikke vil det godt. Men når alt kommer til alt, vil man slet ingenting.

Jeg hørte også fru Inge-Lene Ebdrup komme med et lille forbehold: når vi når så langt som til, at udvalget er færdigt. Hvis jeg har hørt forkert, vil jeg gerne korrekteres, for så kunne man jo spørge, om Venstre kunne støtte et forslag på det tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Jeg har just lært et nyt ord, som hedder »vild-døv«. Det må jo være det, der er betegnende for hr. Carsten Bo Jensens bemærkninger, for jeg har sagt gentagne gange i dag: Venstre er positive over for at udvide råderetten i forhold til i dag, vi er positive over for at forenkle reglerne i den almene sektor i forhold til i dag, og vi er meget positive over for at give lejerne mulighed for at købe deres bolig. Jeg tror ikke, det kan siges klarere.

Det forbehold, jeg bare tager, er, at vi ikke er klar til at give fuldstændig frit løb, og efter at jeg har forstået, hvordan Socialdemokratiets ordfører ser på tingene, må jeg sige, at jeg egentlig også er glad for, at vi tager det forbehold. For for mig at se er det nemlig en uansvarlig vej, Socialdemokratiet er på vej til at betræde.

Formanden:

Så går vi videre i ordførerrækken.

Lissa Mathiasen (S):

Først vil jeg godt sige tak til Enhedslisten for at have rejst denne debat her i dag, for der er et generelt behov for at få diskuteret boligpolitikken, vil jeg godt sige. Jeg synes, den er alt for lavt prioriteret set i forhold til, at det trods alt er det enkelte menneskes helt fundamentale trivsel i hverdagen, det drejer sig om.

Jeg kan forstå på ministeren og på Venstres ordfører, at man ønsker en lidt bredere debat, og den kan vi da også godt tage i dag, selv om tan-

ken med forespørgslen er, at den primært går på råderetten, sådan som jeg har forstået det. Men jeg synes, at det måske er en god idé også at tage en lille flig af den bredere debat, fordi jeg synes, og vi føler, det er ærgerligt, at man prioriterer boligpolitikken så lavt under denne regering.

Vores ønske fra Socialdemokraternes side er, at alle skal have tryghed for, at de uanset sociale omstændigheder kan bo i en god bolig i et godt boligområde som rammen om et godt og trygt liv, og det betyder altså, at der også skal nogle frihedsgrader til, uanset hvilken boligform man har. Men kigger vi lidt på, hvordan by- og boligpolitikken fungerer i dag, vil jeg godt sige, at vi ikke synes, det er tilfredsstillende. Der er stærkt stigende ejerboligpriser, der er køer til private udlejningsboliger og alenlange ventelister til den almene sektor, og det dokumenterer, at der er boligmangel.

Men svaret på denne boligmangel er ikke, som vi ellers har hørt ministeren sige her i dag, salg af almene boliger. Svaret er heller ikke færre midler til bypolitik og byfornyelse, og det er heller ikke særskat på lejerne i den almene sektor og skattelettelser til visse boligejere som følge af skattestoppet. Tværtimod vil en sådan bypolitik og en sådan boligpolitik skabe et endnu mere stift og endnu mere opsplittet boligmarked, hvor det bliver endnu vanskeligere for alt for mange mennesker at finde en acceptabel bolig.

Det er en myte, at provenuet ved salg af almene boliger vil føre til mere byggeri og til flere lejeboliger. Kig til England, kig til Sverige, se til Holland – skræmmende eksempler på, hvordan det kan gå. Der er ikke behov for disse ideologiske eksperimenter med salg og perspektivløse nedskæringer i by- og boligpolitikken. Der er behov for mere byggeri, og vi håber, det vil ske.

Opsplitningen på boligmarkedet er man nødt til at mindske gennem en aktiv bypolitik, og i den forbindelse er det også vores ønske at få skabt større frihed for den enkelte. Tidens løsen er individualitet, service, råderet. Stadig færre ønsker at finde sig i ensartethed og standardiserede løsninger, og hvorfor skulle lejerne så gøre det?

Kl. 11.40

For os er det afgørende, at lejerne får samme frihedsrettigheder, som andre har, og derfor ønsker vi fri råderet til beboerne i den almene sektor. I dag er reglerne om, hvad den enkelte beboer må, ikke bare komplicerede, de er også meget bureaukratiske, og vi ønsker, at lejerne får ret til

at kunne forbedre og indrette deres bolig efter eget ønske og efter behov.

Det er imponerende, at vi nu i halvandet år har ventet på regeringens reformbestræbelser. I halvandet år er der intet sket, i halvandet år har vi måttet høre, at der er igangsat udvalgsarbejde efter udvalgsarbejde, og i dag hører vi regeringen sige: Vi er ikke positive over for at lave en ensartet, fri råderet, så lejerne også har mulighed for at få råderet.

Jeg synes, vi savner ministerens saglige begrundelse: Hvorfor vente? Hvorfor dette nøl? Hvorfor denne passivitet? For over et år siden havde man mulighed for at stemme for et forslag, der gav øget råderet. Udvalg på udvalg skal vi vente på. Hvad er den saglige begrundelse? Hvorfor skal det kædes sammen med salg? Har lejerne ikke lige så stor ret til at have råderet? Jeg synes, ministeren skylder os et svar, for vi fik ikke svaret i forbindelse med ministerens tale.

I Socialdemokratiet har vi et ønske om fri råderet, som skal gælde alle, uanset indkomst og uanset om man er ejer eller lejer. Det er det menneskesyn, vi står for, og det menneskesyn, man bør stå for, også når det gælder lejere.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Man bliver meget overrasket over fru Lissa Mathiasens ordførertale.

Fru Lissa Mathiasen siger: Vi står for et menneskesyn, der ønsker fri råderet i den almene sektor, osv., osv. Det må være et meget nyt menneskesyn, for som jeg husker det, har vi – jeg kan ikke huske, hvornår det var, men det var for nylig – behandlet et forslag fra Socialdemokraterne om medejerboliger, og her var der vist ikke fri og fuldstændig råderet. Der var noget med, at man kunne få råderet op til et vist beløb; jeg kan ikke forslaget i detaljer, men jeg kan i hvert fald huske, at der ikke var fri råderet. Hvis det er Socialdemokratiets menneskesyn, hvorfor var det så ikke en del af forslaget om medejerboliger?

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Fru Lissa Mathiasen svinger sig i sin ordførertale op og siger, at regeringen har ikke gjort det ene, og regeringen har ikke gjort det andet, og der er ikke kommet noget som helst.

Jeg vil gerne spørge fru Lissa Mathiasen, om fru Lissa Mathiasen kan bekræfte, at der i 2002 blev givet tilsagn om over 14.000 almene boliger?

Om Socialdemokratiets ordfører kan bekræfte, at det tal er langt større, end det har været i de tidligere år? Om Socialdemokratiets ordfører kan bekræfte, at det er en udvikling i den almene sektor, der ikke er set magen til, heller ikke under den socialdemokratisk ledede tidligere regering?

(Kort bemærkning).

Freddie H. Madsen (DF):

Jeg vil gerne spørge fru Lissa Mathiasen, om hun ikke vil give mig ret i, at det boligpolitiske forlig, vi lavede i efteråret, har givet en fantastisk masse nye lejligheder, både på ældreområdet og på almenområdet, og at man også i den private sektor står i kø for at få lov til at bygge.

Men jeg sidder egentlig og spekulerer på: Kan det være rigtigt, at råderetten først skal træde i kraft på nuværende tidspunkt? Hvad er problemet med råderet? Hvorfor har man ikke taget råderetten op, dengang fru Lissa Mathiasens partifæller sad i regering? Det undrer mig en lille smule, at det først er nu, vi skal til at diskutere råderet, for Socialdemokratiet har haft mange år til at ordne den sag.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil godt sige til både fru Carina Christensen, fru Inge-Lene Ebdrup og hr. Freddie H. Madsen: Jeg anerkender, at der ligger mange forslag på bordet herinde, og at det kan være svært at holde styr på det hele. Men hvis man nu var gået lidt tilbage, måske også på grund af, at vi skulle have debatten her i dag, ville man have set, at i efteråret 2001 lå der et udspil fra den daværende socialdemokratisk ledede regering, hvor råderet, medejerboliger, det hele var med.

Kl. 11.45

Så kommer der et valg, og der fik alle partierne inklusive Dansk Folkeparti, Venstre og Konservative faktisk muligheden for at stemme for det. Der lå faktisk et forslag, som var til behandling i januar 2002. Nej, sagde man, vi vil ikke øget råderet.

Vi havde netop der lagt et forslag frem, som gav en væsentligt øget råderet, i et forsøg på at finde et flertal, der ville være med til at støtte det. Nej, sagde man. End ikke den øgning ville man være med til på det tidspunkt.

Vi vil gerne den fri råderet. Vi ønskede at tilgodese og finde et flertal for bare at udvide råderetten lidt, men det ville man ikke. Så nu skal

man også lige huske ikke at hulke alt for hykle-
risk på det her tidspunkt.

Så siger hr. Freddie H. Madsen: Det er fanta-
stisk meget, der nu er blevet bygget af nyt. Hvad
er der bygget af nyt indtil nu, hvis vi kigger på
boligpakken? Vores håb er også – vi har støttet
den – at der kommer mere nybyggeri. Men jeg
vil da gerne høre: Hvad er der?

Ét er, at der er givet tilsagn i kommunerne om
x antal boliger, men det er jo ikke et udtryk for,
at de bliver bygget. Jeg håber, at kommunerne
gør det i kraft af, at den socialdemokratisk lede-
de regering fik forhandlet en lavere grundkapit-
al igennem, så det er blevet billigere for kom-
munerne at bygge. Men hvis vi kigger på, hvad
der er blevet bygget af privat siden den her bo-
ligaftale, så holder det jo ikke en halv meter
vand, hvad man siger fra Dansk Folkepartis si-
de, for der er ikke én bolig kommet endnu. Og
hvis vi kigger på, hvad der er lagt ud med hen-
syn til det private, så bliver det 129 boliger, der
kommer her i første kvartal i København. Det er
ikke det, der flytter verden.

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Jeg vil starte med at sige til fru Lissa Mathiasen,
at det jo ikke er nogen undskyldning, at der blev
valgt, for før valget har Socialdemokratiet jo haft
næsten et årti i regering til at få gennemført den
friere råderet, hvis det er det, man virkelig men-
ner.

Men jeg kunne godt tænke mig at blive lidt
mere konkret. Nu kan jeg forstå, at det, man så
nu plæderer for, er den rene vare. Det er virkelig
det ultimative for Socialdemokratiet, for nu vil
man have den rene vare. Det forslag, der blev
fremsat i forbindelse med den tidligere rege-
rings boligpakke, og som blev genfremsat lige
efter valget, var sådan et kompromisforslag, kan
jeg forstå. Nu er det den rene vare.

Så vil jeg gerne spørge fru Lissa Mathiasen:
Betyder det sådan helt konkret, at man – tag mit
eksempel fra tidligere – f.eks. kunne ombygge
en seksværelseslejlighed til en to værelses, hvis
altså de bygningsmæssige rammer er i orden, og
så bare opsig den og fraflytte den uden i øvrigt
at have nogen som helst forpligtelser med hen-
syn til at genetablere boligen?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Ja, nu hører vi så fra Socialdemokraternes ordfø-
rer, at deres forslag, da de selv sad i regering, in-

debar en væsentlig råderet, men altså ikke en
fuldstændig fri råderet. Men det har man sådan
lavet om, og som fru Inge-Lene Ebdrup sagde,
vil man nu åbenbart have den rene vare fra So-
cialdemokraterne.

Så vil jeg da gerne spørge: Skal vi så betragte
kravet om fuldstændig fri råderet for lejerne i
den almene sektor som et ultimativt krav fra So-
cialdemokraterne, når vi skal i gang med at for-
handle om det her til efteråret, når udvalgsarbej-
det er færdigt?

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Nu har man selvfølgelig altid en fordel som den,
der er ordfører for det parti, der fremsætter et
forslag, for fru Inge-Lene Ebdrup må have mis-
forstået noget. Rent faktisk havde vi i det lovfor-
slag, som vi fremsatte først i 2001 og derefter i
2002, lige nøjagtig spørgsmålet med om mulig-
heden for f.eks. at kunne flytte på skillerum.

Så det vil sige: Ja, det mener vi man skal have
retten til, og det stod der også. Så derfor mener
vi også, at det er rigtigt, når vi i dag siger: Selv-
følgelig skal lejerne lige så vel som ejerne efter
behov kunne sige: Det kan godt være, der er
brug for et værelse, eller det kan godt være, vi
hellere vil have gjort stuen lidt større.

Det er så små penge, vi taler om, og det er en
fuldstændig fordrejning og en forskrining af en
diskussion, hvis man mener, at det vil kunne
smadre en fri råderet. Vi ønsker den fri råderet,
og jeg har begrundet det før.

Først fik vi indført en begrænset råderet. Det
er den, vi kører under. Så er der en bunke for-
søgsprojekter, der har fået lov til at køre, og det
har vi kun gode erfaringer med. Derfor sagde vi:
Vi udvider råderetten. Vi har så efterfølgende i
de år, der er gået her, kunnet se, at vi har fået så
meget positiv effekt, men til gengæld er der også
så mange, der har fået afslag og ikke har kunnet
få dispensation.

Kl. 11.50

Vi synes, det er urimeligt over for de lejere, at
de ikke kan få dispensation til at udnytte en vi-
dere grad af råderet. Derfor siger vi, at vi ønsker,
og vi står for den fri råderet, fordi det ikke er ri-
meligt, at der er nogle lejere, der bliver begræn-
set i, hvordan de godt vil have lov til at indrette
deres bolig, så den er hensigtsmæssig, så de fø-
ler, det er den bolig med den trivsel, de godt vil
have.

Det er grunden til, at vi gør det. Og det er
grunden til, at vi også mener, at man fra regerin-

gens side, både fra Venstres og Konservatives side, skal tænke sig meget godt om.

Jeg synes egentlig, det kunne være interessant bare at høre nogle få eksempler på, hvor man har de der skrækeksempler fra. Det er jo derfor, jeg reagerer. Det er, fordi man taler, som om vi har en stribe af skrækesempler, og man giver udtryk for et menneskesyn, som jeg slet ikke synes er rimeligt.

Formanden:

Så er det fru Inge-Lene Ebdrup for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Allerførst vil jeg lige minde fru Lissa Mathiasen om, at fru Lissa Mathiasen mangler at svare på mit første spørgsmål, nemlig om Socialdemokratiets ordfører kan bekræfte, at der er givet tilsagn om over 14.000 almene boliger i 2002.

Angående det her med den ultimative råderet, den rene vare, skulle jeg bare lige have bekræftet fra Socialdemokratiets ordfører, at det er den fuldstændig fri råderet, man vil have.

Når jeg nu har fået det bekræftet, vil jeg så spørge: Hvis man nu tager mit eksempel fra før, en seksværelses, der bliver lavet om til en torums – og jeg kender flere eksempler på, at det bygningsmæssigt kan lade sig gøre – fordi det nu er det, der passer til den lejers behov, og lejeren så efter et stykke tid ikke længere ønsker at bo i lejligheden og siger op med sine 3 måneders varsel og flytter, hvem skal så bekoste at genetablere lejligheden, hvis det viser sig, at den tidligere seksværelses store lejlighed, der nu er en torums, ikke kan lejes ud? Hvem skal betale for genetableringen?

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg gav faktisk fru Inge-Lene Ebdrup svaret før, hvor jeg sagde: Ét er, hvad der er givet af tilsagn, noget andet er, hvad der bliver bygget. Mit ønske, vores ønske, er, at der bliver bygget meget ude i kommunerne, ikke mindst set i forhold til den boligmangel, der er. Men der er altså forskel på, hvad der er givet i tilsagn, og hvad der rent faktisk bliver opført. Og derfor er vi nødt til at vente, til vi ser, hvad der rent faktisk bliver opført.

Og så var det, jeg tillod mig at tale om, hvad der er opført af privatbyggeri på nuværende

tidspunkt. Det er i hvert fald at tale om en fugl, man ikke har i hånden, men som kun sidder oppe på taget. Jeg håber, der til gengæld er nogen, der lander i hånden, for vi har stadig væk også brug for det.

Jeg undrer mig lidt over, hvorfor det nu lige nøjagtigt skulle være sværere at komme af med en lejlighed, som har fået ændret på ruminddelingen, så der er blevet færre rum. Hvad nu, hvis man gik ind og ændrede, så der blev flere rum? Lejligheden har den samme kvadratmetermæssige størrelse fra start til slut.

Lige så vel som masser af mennesker, der i et parcelhus sætter et par gipsvægge op, afhængigt af om de har børn hjemme eller ikke har børn boende hjemme, siger: Vi indretter os, som vi synes, vi har lyst til, hvorfor skal folk i den almene bolig så ikke have lov til også at indrette sig, så det matcher deres behov, så det matcher deres familiestørrelse, fuldstændig som alle andre gør?

Det er det eneste, vi synes er rimeligt. Og det er det eneste, vi lægger an til ved at gå ind for den fri råderet, nemlig at man selvfølgelig skal kunne indrette sig. Og jeg har svært ved at forestille mig, at det vil blive meget sværere at leje den lejlighed ud, for det kan lige så godt være, at den passer til den næste lejer, der kommer, som den ikke passer.

Der kan også være en lejer, der ikke synes, at en seksværelseslejlighed er interessant, men gerne havde set en, der havde færre rum. Det er den fleksibilitet, det er den mulighed, vi skal give lejerne, og de skal nok håndtere den på en ordentlig måde.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.54

Mødet genoptaget kl. 13.01

Forhandlingen genoptages

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg skal her genoptage Folketingets møde, og vi går videre i ordførrækken.

Freddie H. Madsen (DF):

I Dansk Folkeparti har vi hele tiden haft det som mål at modernisere og genoprette i byens ældre boligområde. Vi har ønsket, at der ved påbegyndelsen af støttet og offentligt byggeri blev stillet krav om en fortsat vedligeholdelsesplan, der bl.a. sikrer mod materialesvigt og byggeskader.

Der skulle derfor udarbejdes et finansieringsbudget for vedligeholdelse for at sikre, at en langsigtet overvejelse indgår i valget af bl.a. byggeform og byggematerialer. Så med baggrund i boligforliget, som Enhedslisten og SF står uden for, er vi glade for, at der bliver moderniseret og genoprettet for et beløb på ca. 1,5 mia. kr. i årene 2003-08 til brug for nedslidte ejendomme i de almene afdelinger.

Vedrørende det boligsociale område får Landsbyggefonden mulighed for inden for en årrække at yde en ramme på godt 12 mio. kr. til dækning af beboerrådgivning og andre afdelinger med økonomiske og andre problemer. Landsbyggefonden får endvidere mulighed for inden for en årrække at yde støtte til og forbedringer for handicappede og for tilgængeligheden i almene boliger med en ramme på 50 mio. kr., og det er også årene 2003-08.

Der er i 2002 givet tilsagn om væsentligt flere almene boliger end i år 2001. Det skyldes, må vi formode, den nedsatte grundkapital fra 14 pct. til 7 pct. I alt blev der i år 2001 givet tilsagn om 7.001 almene boliger og støttede andelsboliger. Antallet i 2002 blev på 15.276, altså en fordobling.

Så det er for Dansk Folkeparti at se på vej i den rigtige retning, da vi jo i boligforliget har indgået aftale om, at der i de kommende 5 år skal påbegyndes ca. 20.000 nye boliger om året. Så i Dansk Folkeparti undrer vi os over, at hverken SF eller Enhedslisten har villet indgå i et boligforlig, der skaffer endnu flere mennesker tag over hovedet.

Med hensyn til råderet over egen bolig i almene boliger: Det støtter vi, når lejerer ved et større kontant indskud har gennemført en afgørende forbedring af boligen. Vi kan også støtte medarbejdertanken inden for det almene boligområde.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Keld Albrechtsen for en kort bemærkning. Og hr. Homann og fru Lissa Mathiasen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu vil jeg ikke risikere at få en påtale fra formanden ved at begive mig ud i en debat om alt mulig andet end det, der er på dagsordenen, så derfor kan jeg ikke gå ind i hr. Freddie H. Madsens mange betragtninger omkring boligforlig, det må vi tage en anden gang.

Men jeg er så til gengæld glad for at få en klar tilkendegivelse fra Dansk Folkeparti om, at man går ind for råderetten. Det må jeg jo vælge at forstå sådan, og jeg vil da godt sige, at det ikke er den begrænsede, barberede råderet, som Venstre har præsenteret os for, men en rigtig råderet.

Hvis det er tilfældet, så er det jo et rigtig godt signal. Jeg håber så, at vi også kan blive enige om, at det naturligvis skal gennemføres inden for en rimelig tidshorisont. Det skal ikke puttes i en ministeriel syltekrukke, men der skal et forslag på bordet straks ved starten af den kommende folketingssamling. Det kan jo teknisk set sagtens lade sig gøre, især hvis der er en klar markering fra et flertal i Folketinget.

Så jeg ville være meget glad for, hvis vi kunne få lidt præciseringer af det.

Kl. 13.05

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg forstod også hr. Freddie H. Madsen sådan, at vi faktisk langt hen ad vejen er enige om, at råderetten er vigtig, at der ikke skal gøres forskel på ejere og lejere, og at der sådan set er behov for at lave andre og bedre tilbud til lejerne i den almene sektor i form af råderet end bare det, at man kan købe sin almene bolig.

Hvis det er tilfældet, ser jeg frem til, at jeg nu faktisk kan tælle mandater til et flertal her i Folketinget for det forslag til vedtagelse, som Enhedslisten på vegne af flere partier fremsatte før. Det synes jeg lyder meget lovende og meget positivt for lejerne i den almene sektor.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil godt starte med at tilkendegive, at det var en positiv bemærkning, jeg hørte fra hr. Freddie H. Madsen i forbindelse med vedligeholdelsesplanerne.

Jeg hørte hr. Freddie H. Madsen sige, at det var godt, der var afsat 1,5 mia. kr. om året i de kommende 5 år, og at det skulle videreføres. Det glæder mig meget, og jeg tror ikke mindst, jeg kan sige det på lejerne vegne. Spørgsmålet er

bare, om det er nok set i forhold til de kommende behov, der er for vedligeholdelse.

Det andet er spørgsmålet om råderet, som jo ikke nødvendigvis hænger sammen med det første. Må jeg forstå det sådan – lidt a la de spørgsmål, der allerede er stillet – at man fra Dansk Folkepartis side mener, at uanset om vi kommer til at skulle forholde os til en diskussion om salg eller ikke salg, er Dansk Folkeparti indstillet på at sige, at nu skal lejerne have den frie råderet, så de er i stand til at kunne indrette sig sådan, som de føler er bedst?

(Kort bemærkning).

Freddie H. Madsen (DF):

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg sige, at selvfølgelig vil vi være med til at give lejerne råderet, og den, som de har på nuværende tidspunkt, er der ikke nogen problemer i. Men vi mener også, at der er forskel på at have råderet som ejer eller som lejer af en bolig. Det har bl.a. noget med ejendomsretten at gøre, så derfor må man som ejer absolut have en større rådighedsret, end man har som lejer. Det er også svar til hr. Morten Homann.

Til fru Lissa Mathiasen vil jeg sige, at vi selvfølgelig ikke kan sige her, at vedligeholdelsespuljen på 1,5 mia. kr. over årene også skal videreføres i den næste periode. Det må vi prøve at se på i vore kommende forhandlinger, og det synes jeg er helt fint.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu bliver det vanskeligt at finde ud af, hvad der foregår.

Først siger hr. Freddie H. Madsen, at lejerne skal have råderet, og så spørger vi, om det betyder, at Dansk Folkeparti vil være med til at vedtage et forslag om det. Jeg vil gerne sige, at hvis Dansk Folkeparti gerne vil have en anden formulering end den, de tre partier er nået frem til, bare vi kan være enige om indholdet – at der skal komme en lovgivning til oktober, og at den skal gå ud på at sikre lejerne en fri råderet – eller hvis det er sådan, at Dansk Folkeparti hellere selv vil skrive forslaget, og vi andre får mulighed for at stemme for det, skal det ikke være et spørgsmål om patentrettigheder eller sådan noget.

Jeg ved ikke, om det er dét, der er problemet for Dansk Folkeparti, men jeg hørte en lille snert af noget af det samme, som Venstre også var inde på, nemlig at der skal være en forskelsbe-

handling af ejere og lejere. Jeg håber ikke, jeg hørte rigtigt, men jeg vil godt spørge om det, og så vil jeg godt spørge, om Dansk Folkeparti vil være med til at lave et konkret forslag.

(Kort bemærkning).

Freddie H. Madsen (DF):

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg sige, at vi ikke kan støtte hr. Keld Albrechtsens forslag ved afstemningen her i eftermiddag, og vi kan heller ikke gå ind for at få en yderligere råderet stablet på benene. Der er en råderet på nuværende tidspunkt, og så må vi se, hvad vi kan finde ud af, når først forhandlingerne kommer i gang.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Keld Albrechtsen for sin tredje og sidste korte bemærkning og så fru Lissa Mathiasen.

Kl. 13.10

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det må jeg nok sige. Det var noget af en rutschetur!

Først får vi at vide, at Dansk Folkeparti gerne vil have råderet, så får vi nogle lidt vanskeligt forståelige formuleringer, og så får vi at vide, at den eksisterende råderet er tilstrækkelig. Det vil sige, at Dansk Folkeparti tilsyneladende ikke engang kan gå med til Venstres barberede råderet, for det sidste indlæg fra hr. Freddie H. Madsen må tolkes sådan, at den nuværende lovgivning er tilstrækkelig, og at der ikke skal laves nogen forbedringer. Det er da fantastisk!

Jeg skulle lige til at spørge, om Dansk Folkeparti i denne sag som i efterhånden mange andre har deponeret sin handlefrihed hos regeringen. Men det er der åbenbart ikke tale om. Det, der er tale om, er, at Dansk Folkeparti går i endnu mere lejerfjendsk retning og slet ikke vil tillade udvidelser af råderetten overhovedet.

Jeg må indrømme, at den melding, hr. Freddie H. Madsen kom med her til sidst, kom som lidt af en bombe og et chok for mig. Men man må jo nok konkludere, at det eneste, vi kan sige med sikkerhed, er, at vi ikke ved, hvad Dansk Folkeparti dybest set mener.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Ja, jeg blev også lidt forvirret, men lad mig så prøve at vende det om. Lejerne i den almene sektor har udtalt et ønske om at få fri råderet under skyldig hensyntagen til bygge- og lovgivningen,

og hvad der måtte være af lignende restriktioner. Støtter man fra Dansk Folkeparti det ønske? Er man parat til at give lejerne den frie råderet?

(Kort bemærkning).

Freddie H. Madsen (DF):

Til hr. Keld Albrechtsen og også til fru Lissa Mathiasen vil jeg sige, at vi selvfølgelig går ind for råderet i de almene boliger. Vi går ind for råderet, hvis man f.eks. vil have nyt køkken eller nyt badeværelse eller sådan nogle ting, men vi vil ikke gå hele vejen og sige, at der er fuldstændig fri råderet.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Så kom vi da et lille skridt længere, og så vil jeg godt høre, hvad det er, Dansk Folkeparti ikke vil give lejerne fri råderet over. Hvad er det, man synes, at lejerne ikke vil kunne administrere, hvis man giver dem fri råderet?

I dag har de muligheden for nye køkkener og nye badeværelser m.v. på et meget begrænset niveau, fordi det er en meget begrænset økonomi, der er forbundet med det. Vi har prøvet at stille forslag om at lægge en lidt større økonomi ind, og her vil vi egentlig godt give lejerne fri råderet, fordi erfaringen har vist os, at vi godt kan gøre det. Og så er det, jeg spørger: Hvad er det, Dansk Folkeparti stiller som betingelser? Hvad er det, der ikke må være i den frie råderet?

(Kort bemærkning).

Freddie H. Madsen (DF):

Til fru Lissa Mathiasen vil jeg bare sige, at vi selvfølgelig har tillid til, at lejerne kan administrere den råderet, som man nu vil indføre, og som man nu vil give dem. Men vi er også af den opfattelse, at det ikke kan være rigtigt, at der gives fuldstændig frie rammer, så man kan modernisere og hive vægge ned, osv. Den dag, man skal flytte derfra, hvem skal så betale for at få tingene i orden, hvis det er sådan, at de ikke er betalt på det tidspunkt?

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Kan vi ikke gå ind i en mere konkret snak om, hvad det er for nogle hensyn, der skal gøre, at man skal kunne lave en begrænsning? Kan vi ikke prøve at blive en lille smule mere konkrete? Hvor er de grænser, som hr. Freddie H. Madsen mener der skal være?

Det, der bliver lagt op til med forslaget til vedtagelse, er, at man skal have ret til at indrette sin bolig som lejer i den almene sektor. Der er nogle begrænsninger, det er klart, men det er der også, hvis man vil indrette sin bolig som ejer. Her er der også nogle begrænsninger for, hvad man kan tillade sig at gøre.

Lad os diskutere de begrænsninger, for hvis vi er enige om grundprincippet – at man som lejer som udgangspunkt skal have mulighed for at indrette sin bolig efter sine ønsker – må vi da i hvert fald være så konkrete, at vi kan sige, hvad det er for nogle helt saglige hensyn, der gør, at man må lave begrænsninger. Det synes jeg i hvert fald vi skylder, og jeg håber, hr. Freddie H. Madsen vil uddybe, hvad det er for nogle helt konkrete ting, man ikke skal have lov til.

(Kort bemærkning).

Freddie H. Madsen (DF):

Til hr. Morten Homann vil jeg sige, at jeg synes, jeg har prøvet at tænke det ud, så det også skulle kunne forstås fra SF's side. Vi ønsker ikke, at råderetten kommer til at omfatte så store udgifter, at den enkelte lejer ikke har mulighed for få dem betalt inden den dag, han fraflytter lejligheden.

Kl. 13.15

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det fru Carina Christensen som ordfører.

Carina Christensen (KF):

Enhedslisten har lagt op til, at vi i dag skal have en drøftelse af planerne for øget råderet, modernisering og vedligeholdelse af boligsektoren og af det boligsociale arbejde, og jeg synes, det er nogle meget spændende holdninger, der er kommet frem i dag med hensyn til råderet, ikke mindst fra Socialdemokraternes side.

Når det handler om råderetten i det almene byggeri, er vores holdning helt klar. Vi ønsker at give de enkelte lejere størst mulig råderet over deres boliger, og størst mulig råderet opnås ved, at vi giver lejerne mulighed for at købe deres almene bolig, enten som ejerbolig eller andelsbolig. Der følger en enorm frihed med det at eje sin egen bolig, og den frihed vil vi gerne give lejerne i de almene boliger, men det skal være et tilbud til lejerne. De, som ønsker at købe deres almene bolig, skal have mulighed for det, og de, som ønsker at forblive lejere, skal kunne gøre det.

Vi håber dog, at mange vil vælge at købe deres almene bolig. For det første fordi det vil kunne bidrage til, at der bliver bygget endnu flere almene boliger – vi ønsker nemlig, at pengene fra salget skal gå til byggeri af nye almene boliger – og for det andet fordi man ved salg sikrer en mere varieret beboersammensætning i de almene boligområder.

Med hensyn til lejelovens nugældende bestemmelser om individuel råderet er de efter vores mening for strikse og måske også for begrænsende. Vi hilser det derfor velkommen, at der til efteråret vil komme en rapport med nogle konkrete forslag til forbedringer på området, men jeg vil allerede nu gerne slå fast, at vi fra konservativ side ikke går ind for fuldstændig fri råderet i den forstand, at der ingen begrænsninger skal være for beløbet til forbedringsarbejder, og at der heller ingen begrænsninger skal være for, hvad man kan gøre ved den enkelte almene bolig.

Vi er altså positive over for at se på forbedringer og lempelser af råderetten, men vi mener, at der stadig skal være en vis snor i den. Vores frygt er, at vi ellers sætter det boligsociale formål, som den almene sektor tjener, nemlig gode lejligheder til rimelige priser til alle, over styr.

Vi ser altså positivt på at gøre reglerne mindre strikse og mindre bureaukratiske. Vi vil også gerne være med til at se på beløbsgrænsen, men ikke fjerne den, og vi vil gerne være med til at se på en udvidelse af afskrivningsperioden, som i dag er på 10 år.

Det er vigtigt, at vi i Danmark har nogle boliger, som er af god kvalitet og lever op til nutidige standarder. Derfor er det vigtigt, at vi sikrer, at der løbende sker en modernisering af de boliger, vi har, og i Det Konservative Folkeparti er vi derfor også glade for, at Landsbyggefonden som et led i den brede boligaftale fik adgang til at yde støtte til reovering og forbedring af nedslidte almene boliger. Samtidig bliver der sat gang i en reform af byfornyelsen, så vi får mindre offentlig regulering og støtte og mere gang i private finansieringsmuligheder.

Vi er også glade for de tiltag, der er taget på det boligsociale område. Der er givet tilsagn om byggeri af ca. 14.000 nye almene boliger i 2002, Landsbyggefonden har fået mulighed for at give midler til beboerrådgivere, og endelig har regeringen afsat en væsentlig sum penge til programmet »Byer for alle«, som vi venter os meget af.

Så skal jeg på vegne af Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget har noteret sig, at den boligaftale, som en bred kreds af Folketingets partier indgik i efteråret 2002, omfattede initiativer til øget nybyggeri og initiativer til fremme af modernisering og vedligeholdelse af det almene byggeri. De gennemførte lovforslag har allerede bidraget væsentligt til at øge antallet af udlejningsboliger.

Folketinget noterer sig, at regeringen ønsker at forbedre lejernes valgmuligheder i det almene byggeri. Regeringen vil endvidere give lejerne mulighed for at overtage deres boliger.

Folketinget noterer sig, at regeringen tillige ønsker at forbedre lejernes råderet i det almene byggeri, og at spørgsmålet indgår i arbejdet under udvalget for forenkling og modernisering af boliglovgivningen.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 83).

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Kl. 13.20

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne advare meget stærkt imod, at nogen i Folketinget stemmer for det forslag til vedtagelse, som Det Konservative Folkeparti nu har fremsat, fordi det med stor sandsynlighed vil indebære en overtrædelse af grundloven.

Jeg synes, det er noget alvorligt noget, hvis et flertal i Folketinget opfordrer regeringen til at begå grundlovsbrud, og jeg vil i hvert fald anmode den konservative ordfører om at tænke det meget grundigt igennem. Lejlighederne tilhører jo beboerne i fællesskab, men jeg kan forstå, at nu vil man tage pengene fra dem, der ejer dem, konfiskere dem og bruge dem til at lukke et hul i statskassen, altså finansiere skattestopet ved at spare statens udgifter til nybyggeri af almene boliger. Det er jo det, der ligger i det, det er jo rent og skært grundlovsbrud, og jeg synes altså, det er meget betænkeligt, hvis man her i Folketinget begynder at vedtage opfordringer til regeringen om at bryde grundloven.

Det blev drøftet i går, om der burde være mulighed for udvalgsarbejde under forespørgsler, og det her er i hvert fald et klart eksempel på, at det burde der være, så man kunne få lejlighed til at få et notat fra f.eks. Kammeradvokaten, som kunne belyse juraen i det. Jeg tror, Kammeradvokaten allerede har været inde på det, og ministeren kan oplyse, hvad Kammeradvokatens konklusion var. Jeg tror ikke, den vil støtte bestræbelserne på at få forslaget her vedtaget.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg kan tilslutte mig hr. Keld Albrechtsens betragtninger, og så vil jeg i øvrigt notere mig, at det er et spændende forslag til vedtagelse, som kun ganske sporadisk har en vis sammenhæng med det, som er på dagsordenen i dag. Men det er måske også for meget forlangt.

Jeg noterede mig, at den konservative ordfører sagde, at man gik ind for den størst mulige råderet, altså at folk skulle have lov til at købe deres almene bolig, og så vil jeg godt spørge: Hvad så med de lejere, som ikke ønsker eller ikke kan købe deres almene boliger, hvis det nogen sinde lykkes regeringen at få løst problemerne med det? Skal de lejere ikke have udvidet deres råderet? Skal de ikke have den samme råderet som deres naboer, der ud over sikkert at ligne dem på alle mulige andre måder bare har valgt eller har haft mulighed for at købe deres almene boliger?

Skal der være forskelsbehandling, altså forskel på, hvilke frihedsgrader man har, alt efter om man er i stand til at købe sin almene bolig, eller man ikke er det? Eller er Det Konservative Folkeparti med på, at der også skal være fri råderet for folk, der bor til leje?

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Egentlig er det en lidt alvorlig sag. Nu har vi gennem meget lang tid haft en regering, som har bebudet, at den vil komme med et udspil om salg af almene boliger. Vi har gentagne gange spurgt til det, og jeg må konstatere, at til dato har vi ikke fået ét stykke papir, ikke én linje. Man har valgt at holde det hele tæt til kroppen.

Vi har kunnet se i Berlingske Tidende den 7. februar, at Kammeradvokaten og Justitsministeriet på hver deres måde er kommet med nogle meget klare budskaber om det grundlovsstridige, og så ser vi, at man i dag fra regeringspartierne side lægger an til en vedtagelse, som set i

sammenhæng med det, der har været nævnt i medierne, skulle være grundlovsstridig.

Jeg vil godt høre, om det er sådan, at De Konservative på denne her baggrund nu vil forandle, at de berørte parter får lov til at se alle de notater, man åbenbart har valgt at putte ned. Det er jo fuldstændig uanstændigt, at man har valgt at holde alt væk fra offentligheden og alt væk fra Boligudvalget, men vil man fra De Konservatives side drage omsorg for, at som minimum får Folketingets Boligudvalg i hvert fald lov til at se, hvad det rent faktisk er, der er kommet fra Kammeradvokaten og fra justitsministeren?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg tror, det vil være svar til alle tre ordførere, når jeg siger heroppefra, at vi selvfølgelig ikke vil stå inde for et forslag, der omhandler ekspropriation.

Man skal huske, at der er nedsat et udvalg, der arbejder. Udvalget forventer at være færdig med sin rapport i løbet af april måned, den kan blive fremlagt i maj måned, og først herefter, når vi har set rapporten og har arbejdet grundigt med den, vil der komme et forslag. Det forslag kender vi ikke endnu, så derfor er det måske lidt tyndt at begynde at drøfte et forslag, som er ret fiktivt indtil videre. Men jeg kan i hvert fald garantere, at vi i Det Konservative Folkeparti på ingen måde kan acceptere, at forslaget kommer til at indebære noget, der minder om ekspropriation.

Til hr. Morten Homann kan jeg sige: Jo, vi går også ind for, at der skal være udvidet råderet for lejerne i den almene sektor, og det var jeg sådan set også inde på i min ordførertale. Her er der også nedsat et udvalg, det kommer med et forslag til efteråret, og så skal vi se på, hvordan vi kan forbedre den individuelle råderet i den almene sektor.

Kl. 13.25

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Keld Albrechtsen, hr. Morten Homann og fru Lissa Mathiasen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Carina Christensen siger nu, at man ikke går ind for ekspropriation, men ikke desto mindre har man fremsat et forslag til vedtagelse, der er ekspropriation, eller som opfordrer regeringen til det – ja, man ryster på hovedet og forsøger at

afvise det, men vi fik at vide i den mundtlige begrundelse for forslaget, at meningen var at tage pengene fra dem, der ejer dem i dag, altså beboerne i fællesskab, og trække dem ud og bruge dem til andre formål, og det er ekspropriation.

Når man tager fra dem, der ejer pengene nu, beslægtet lægger pengene og bruger dem til noget andet, som de, der har opsparet pengene og ejer dem, ikke er indstillet på, er det ekspropriation. Det er meget simpelt, og vi har jo forstået af dagspressen, at regeringens juridiske rådgivning har frarådet den at kaste sig ud i sådan noget.

Jeg vil også godt spørge: Bliver det en ret for den enkelte beboer? Ved man det? Er det dét, der ligger i forslaget? Ved man overhovedet, hvad det er, man har skrevet? Man må jo læse det som en ret for den enkelte beboer, og det vil sige, at den enkelte beboer skal kunne trække en lejlighed ud af fællesskabet. Det er jo uden hoved og hale, og så er det i strid med grundloven. Det er altså for stærkt!

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Økonomi- og erhvervsministeren – sådan er reglerne.

(Kort bemærkning).

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Nu synes jeg lige, at hr. Keld Albrechtsen skulle falde ned på jorden igen. Sådan er det jo, hvis retorikken bliver for høj på dette område.

Der står ikke mere, end regeringen har sagt hele tiden. Jeg har også klart tilkendegivet her i Folketingssalen, at regeringen ikke fremsætter noget, hvor der er tale om ekspropriation, og derfor vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen: Man kan læse Bibelen, sådan som man har lyst til at læse den, men det, vi har sagt, er kun, at det her skal grundigt gennemarbejdes.

Det er da rigtigt, at hvis man siger, det er en ultimativ ret, som man bare kan tilbyde alle, løber vi ind i ekspropriationsbestemmelserne. Men det er dét, regeringen ikke ønsker, og det er dét, jeg klart har tilkendegivet både her i salen, i pressen og mange andre steder.

Så sagde hr. Keld Albrechtsen i øvrigt, at det ikke var det, vi skulle tale om i dag, men så laver han ikke andet selv.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Nu vil jeg give lejlighed til at komme med en bemærkning til ministeren, hvis man ønsker det,

og bagefter går vi tilbage til fru Carina Christensen. Nu skal vi have det til at fungere på en ordentlig måde.

Først hr. Keld Albrechtsen til ministeren.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Tak for det, formand.

Nu kan det jo være, at ministeren ikke har haft noget at gøre med udarbejdelsen af forslaget til vedtagelse. Det håber jeg da ikke, for han ville bevæge sig dybt ud i grundlovsproblemer, hvis han havde været involveret i det, så det må jeg indtil videre antage at han ikke har.

Men hvorfor står der så ikke noget i vedtagelsen om de præciseringer: at det ikke må føre til ekspropriation, at det ikke må føre til, at det er en ret for hver enkelt lejer? Hvorfor står de præciseringer der ikke?

Jeg kan godt forklare, hvorfor de ikke står der. Det er, fordi man i øjeblikket har embedsmænd siddende til at skrive sig rundt om problemerne og til at lave nørklerier med grundloven. Jo, det har man, men vi kan bare ingenting få at vide om, hvad der foregår. Vi ved, at der ligger en henvendelse fra Kammeradvokaten, som har frarådet regeringen at gøre det – det ved vi fra pressen – og vi ved, at der sidder en embedsmandsgruppe og forsøger at strikke noget sammen, så man kan komme uden om grundlovens paragraffer.

Jeg synes, det her er betænkeligt, og vi må bede ministeren lægge det hele på bordet og få Folketinget orienteret om det her, inden ministeren ryger ud i noget, der kan ende med at bringe ham for en rigsret.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Det er nok lidt stærke ord.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Nu er det jo hverken Socialdemokratiet, Enhedslisten eller SF, der har fremsat den vedtagelse, som giver anledning til denne debat, men det er heller ikke os, der har ønsket at starte en debat om salg af boliger her i dag. Det var faktisk ministeren selv og regeringspartierne.

Men netop på den baggrund og set i lyset af, at vi ikke har haft mulighed for at få så meget som én linje sendt over i Boligudvalget, til trods for at der har stået så meget i medierne, som der har, vil jeg godt spørge: Kan ministeren bekræfte det, der stod bl.a. den 7. februar og 8. februar om

Kammeradvokaten og Justitsministeriets udtalelser vedrørende det grundlovsstridige? Punkt 1: Kan ministeren bekræfte, at det er korrekt? Punkt 2: Vil ministeren drage omsorg for, at det nu kommer over i Boligudvalget, så vi får en mulighed for at kunne tage denne diskussion på et lidt mere ordentligt grundlag? Vil ministeren drage omsorg for det?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Morten Homann, en kort bemærkning til ministeren.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg synes også, det udvikler sig til en ganske interessant debat, og jeg kunne godt tænke mig at spørge ministeren:

Kl. 13.30

Ud over det, der er fremsat som en vedtagelse, og som i og for sig kan være klart nok, hvad er så ministerens holdning til de tilkendegivelser, der kom fra den konservative ordfører, bl.a. at meningen er, at man skal have nogle penge, som kan overføres til nybyggeri?

Det er jo faktisk ikke helt korrekt, som hr. Keld Albrechtsen sagde, at det er et spørgsmål om ekspropriation. Det er faktisk et spørgsmål om at gå et skridt videre end ekspropriation, når man ikke engang kompenserer de skadelidte fuldt ud for deres tab, men faktisk får en ekstra gevinst ud af det. Det kunne være meget interessant at høre ministerens holdning: Er han enig med den konservative ordfører i, at det er dét, som ligger i planerne om at sælge de almene boliger? Det vil jeg meget gerne have ministerens kommentar til.

(Kort bemærkning).

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg synes, jeg har tilkendegivet her fra Folketingets talerstol mere end én gang, at vi ikke ønsker at fremlægge forslag, der indebærer ekspropriation af almene boliger. Regeringen værner om den private ejendomsret, og derfor kan jeg bekræfte over for fru Lissa Mathiasen, at der bliver ikke tale om ekspropriation. Vi har i regeringsgrundlaget tilkendegivet noget om råderetten.

I dag har vi en diskussion her i Folketingssalen om fuld råderet, og hvad er så fuld råderet? Det, vi forsigtigt har sagt fra regeringens side, er, at råderetten over den bolig, man bor i som lejer, kunne medføre, at man kunne få lov til at over-

tage den som ejer- eller andelsbolig. Der arbejdes med denne sag, men vi fremlægger ikke noget i Folketinget.

Hvad der nøjagtig har stået i de enkelte aviser de enkelte dage, kan jeg ikke bekræfte her fra Folketingets talerstol, ud over at jeg kan sige: De vurderinger, der foreligger, vil fremkomme, og vi fremlægger ikke noget, som er i strid med grundloven.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Nu vil der blive adgang til én kort bemærkning til ministeren, og derefter går vi videre i ordførrækken. Først hr. Keld Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne spørge ministeren: Hvis Folketinget vedtager det forslag, fru Carina Christensen har fremsat, er det så regeringens agt at arbejde for at gennemføre den vedtagelse? Det går jeg naturligvis ud fra, og det vil jeg sige, at så ved embedsmændene, at deres arbejde skal ende med den konklusion, som et flertal i Folketinget har vedtaget.

Det vil sige, at de embedsmænd, der nu skal sidde og vurdere lovgrundlaget, skriver med ført hånd, for de ved, hvilken konklusion der skal stå nederst på det notat om grundlovs-spørgsmålet, som de skal skrive – jamen sådan er det jo, hr. minister! Man må jo formode, at embedsmændene loyalt forholder sig til, hvad et flertal i Folketinget og regeringen pålægger dem, naturligvis medmindre det er embedsmænd, der siger: Vi vil ikke medvirke til ulovligheder. Det kan jo også tænkes, og det går jeg også ud fra at de vil sige.

Men det er altså bare sådan, at de bliver sat til at lave et bestillingsarbejde, hvor den juridiske konklusion er givet på forhånd, nemlig at det skal kunne lade sig gøre, og at det ikke må kaldes ekspropriation. Ministeren er virkelig ude på dybt vand – meget, meget dybt vand!

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg spurgte ikke, om ministeren ville fremlægge et forslag for os her og nu. Jeg havde nær sagt, at jeg forventer, det kommer af sig selv, og jeg forfatter og formoder også, at ministeren er den, der måske har størst interesse i det.

Vi har sådan ikke interesse i at se et forslag om salg, og det var slet ikke det, jeg spurgte til. Det, jeg helt konkret spurgte om, og som jeg

også synes, det var rimeligt at få et svar på, var: Vil ministeren drage omsorg for, at det, der ligger af notater fra Kammeradvokaten og fra Justitsministeriet, og som bl.a. er nævnt i en forsideartikel i Berlingske Tidende den 7. februar, bliver oversendt til Boligudvalget, så vi i fællesskab kan få en ordentlig, kvalificeret diskussion? Vil ministeren drage omsorg for det? Det var det, mit spørgsmål gik på.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg havde et tredje spørgsmål til ministeren, som jeg heller ikke fik besvaret i første runde, men nu kommer der en chance til:

Er ministeren enig i det synspunkt, som den konservative ordfører ridsede op, nemlig at de penge, som jo vil komme ind ved salg af almene boliger, skal gå til nybyggeri? Hvis ministeren er enig i det, hvorledes harmonerer det så med bestemmelserne om ekspropriation? Hvis man eksproprierer, er man ifølge grundlovens bestemmelser forpligtet til at kompensere de ejere, som ekspropriationen går ud over, og jeg synes, det kunne være meget interessant at høre ministerens holdning til det.

Kl. 13.35

(Kort bemærkning).

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg vil gerne sige til hr. Morten Homann, at regeringen ikke fremlægger noget, hvor der kan blive tale om ekspropriation. Vi vil også gerne tilkendegive, at vi arbejder på en model, der skal give lejerne den største råderet, man kan give en lejer. Så langt kan bukserne så ikke holde i SF og andre steder. Det synes jeg er fair nok.

Vi har sagt, at der kommer penge ind ved et eventuelt salg af boliger. Vi håber at kunne fremsætte et forslag om det her, for det er det, vi arbejder på. Men selvfølgelig skal vi holde reglerne, og til det, hr. Keld Albrechtsen nævner om, at vi tvinger embedsmænd til at begå ulovligheder, kan jeg sige: Aldrig har jeg hørt så meget vrøvl fra Folketingets talerstol.

Det, det drejer sig om i den her sag, er, at når vi har en rapport liggende, som vi kan forholde os til, så skal jeg selvfølgelig nok til fru Lissa Mathiasen og alle øvrige i Folketinget få rapporten fremlagt og diskuteret. Men spørgsmålet er jo, vil jeg sige til fru Lissa Mathiasen: Hvilken retning vælger regeringen i den her sag? Vi har klart tilkendegivet, at hvis man bare giver den

enkelte den ultimative ret, så kan der i min optik blive tale om ekspropriation, men det er jo ikke det, regeringen ønsker at fremlægge.

Tøv nu lidt, bare en lille smule, og se så på, hvad det er for et forslag, der kommer. Det vil vi diskutere med parterne, og det vil vi diskutere med Folketingets partier. Der vil jeg også gerne sige til hr. Morten Homann: Det provenu, der kommer ind i forbindelse med salg af boliger, skal bruges til at bygge flere boliger for. Jeg hører også i debatten, men det skal jeg komme ind på i mine afsluttende bemærkninger, at vi ikke har nogen boligpolitik, og at der ikke bliver bygget noget. Der har aldrig være givet så mange tilsagn til byggeri af nye almene boliger som i denne regerings tid. I de 10 år med den socialdemokratisk ledede regering var der overhovedet ikke tilsagn om så mange boliger.

Så er det rigtigt, som fru Lissa Mathiasen har sagt heroppefra, at tilsagn ikke er det samme som at de bliver bygget. Næ, men tingene hænger en lille smule sammen. Der er en sammenhæng mellem, hvor mange tilsagn der bliver givet, og hvor mange boliger der bliver bygget.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Nu skal jeg spørge, om hr. Morten Homann og fru Lissa Mathiasen fastholder korte bemærkninger til den konservative ordfører, for det var man nemlig i gang med. Man er skrevet op til korte bemærkninger. SF's ordfører frafalder. Så er det fru Lissa Mathiasen til den konservative ordfører, fru Carina Christensen. Værsgo.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Desværre har en meget stor del af beboerne i den almene boligmasse ikke råd til og har ikke på noget tidspunkt overvejet at skulle købe en bolig. Hvad er den saglige begrundelse fra konservativ side for, at de ikke skal have den fri råderet? Hvad har de egentlig gjort? Det er jo ikke dem selv, der nødvendigvis har valgt, at de ikke er i stand til at købe, og at de ikke har frit valg på alle hylder. Hvorfor skal de ikke have fri råderet?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg mener, at lejerne i den almene sektor skal have en stor individuel råderet over, hvordan de ønsker at indrette den almene bolig, de nu engang har lejet. Jeg synes, det ville være meget farligt at give fuldstændig fri råderet til at vælte

vægge, installere jacuzzi osv., for min bekymring er: Hvem skal betale for det her? Vil det være den næste, der flytter ind, der så vil få en højere husleje?

Hvis jeg nu havde lejet en almen bolig og installeret en masse flotte guldbadekar og jacuzzi osv. og vælger at fraflytte efter et år og ingen penge har at betale, så går regningen videre til boligselskaberne, forestiller jeg mig. Boligselskaberne skal jo hente deres penge et eller andet sted, og det gør de gennem huslejerne. Deres indtægtskilde er huslejerne, og derfor frygter jeg, at lejerne i den almene sektor, hvis vi giver fri råderet, vil opleve en huslejestigning, som jeg altså ikke kan stå inde for.

Næste problem er hele det boligsociale formål, der ligger i den almene sektor. Vi skal sikre, at der er en masse gode og forskellige familielejligheder og ungdomslejligheder i forskellige størrelser til en masse mennesker til nogle rimelige priser. Jeg er bange for, at man kan få svært ved at holde styr på, hvilken type lejligheder det egentlig er, der er i den almene sektor, hvis de kan blive omdannet.

En syvværelseslejlighed kan lige pludselig, som fru Inge-Lene Ebdrup var inde på, blive en tovværelseslejlighed osv. Hvordan sikrer vi en vis snor i, hvad det er for en lejlighedspark, vi har? Og igen er der priserne: Hvordan sikrer vi os, at priserne holdes på det, der er et rimeligt niveau, og som gør den almene sektor så utrolig attraktiv og også vigtig?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Lissa Mathiasen og hr. Keld Albrechtsen for en kort bemærkning. For begge gælder det, at det er tredje og sidste korte bemærkning. Og så er det hr. Morten Homann efterfølgende.

Kl. 13.40

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg er nødt til at spørge fru Carina Christensen om den fri råderet. Uanset hvor mange skillevægge, der er eller ikke er i en lejlighed, så kommer den fri råderet da ikke til at ændre på lejlighedens størrelse. Kan det bekræftes? Godt! Det vil sige, at vi er tilbage i en diskussion om, hvorvidt der er skillevægge fra eller til. Lejligheden har den samme størrelse, og lejligheden vil have den samme udnyttelsesmulighed. Det er det ene. Jeg vil høre, om man kan bekræfte det.

Punkt 2: Er fru Carina Christensen ikke enig i, at lige så vel som det lå i Socialdemokratiets for-

slag, så vil det også være naturligt, når vi taler om fri råderet, at man selvfølgelig må lave nogle spilleregler i forhold til, hvad det er for beløb, der investeres? Hvad er det for en afskrivningsperiode? Det vil da være naturligt. Det forestiller vi os da også, hvad ellers?

Er det det, der er humlen? Jamen fint, så lad os tage den stille diskussion. Men det er slet ikke det, vi har betragtet det som, for det kan sagtens hænge sammen med en fri råderet.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil opfordre den konservative ordfører til at tage ud og studere virkeligheden lidt. Hun skal være meget velkommen til at komme og besøge os ude i den boligafdeling, hvor jeg bor. Det har vi det store held, at vore skillevægge er ophængte gipsvægge. Det vil sige, at der i dag er fri adgang til at ændre sammensætningen af rummene. Det benytter beboerne i stor stil.

Jeg kan oplyse fru Carina Christensen om, at det har medført, at vores boligafdeling er blevet langt mere attraktiv og slet ikke har nogen som helst problemer med udleje. Det er, fordi vi dermed får et mere fleksibelt beboerorienteret udvalg af lejligheder. Så det er en kæmpefordel for den afdeling. Der er mange afdelinger, der er dybt misundelige på os, fordi vi har den mulighed for rumopdeling.

Derfor vil jeg tillade mig i al spagfærdighed at sige, at det er noget sludder, fru Carina Christensen siger. Men jeg vil undskylde hende derved, at hun jo sandsynligvis ikke har været ude at besøge de steder, hvor man har haft de muligheder, så hun kunne have set, hvilken fantastisk styrkelse af beboernes fællesskab og de individuelle handlefriheder det giver.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Det var et meget frygtsomt indlæg, den konservative ordfører holdt, om alle de farer, som truede, hvis man nu gav folk friheden. Den tilgang kan man selvfølgelig godt have til tilværelsen. Det er der mange steder i verden og mange politiske bevægelser og regimer, som har haft, nemlig at man er bange for, hvad der sker, hvis man giver folk friheden.

Jeg kunne forstå, at angsten bredte sig helt til, at man måske også kunne få friheden til at installere en jacuzzi.

Det, der er virkeligheden i det her, er for langt de fleste menneskers vedkommende spørgsmå-

let om friheden til at installere et køkken; det køkken, som man gerne vil have. At kunne opstille en skillevæg eller hive en skillevæg ned igen, alt efter hvad det er, man gerne vil have. Hvad er det for ting, som fru Carina Christensen er så bange for vil ske ved at give friheden; den frihed, som man i dag har som ejer? Hvad kan der ske ved, at man dropper forskelsbehandlingen og sørger for, at uanset om folk er lejere eller ejere, så skal de behandles på samme måde og have den samme frihed?

Hvad er det, fru Carina Christensen er så bange for?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Carina Christensen, og derefter tyder meget på, at vi kommer videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Til fru Lissa Mathiasen vil jeg sige, at jeg da er glad for at konstatere, at vi åbenbart ikke ligger så langt fra hinanden med hensyn til råderetten, som jeg troede. For som jeg havde forstået det, man mente med en fuldstændig fri råderet, så betød det, at der ingen øvre grænse gælder for godtgørelse for forbedringer, og at der naturligvis heller ikke er noget bundfradrag eller minimumsbeløb, og at der heller ikke er nogen fast afskrivningsperiode. Sådan definerer BL fri råderet. Men jeg kan forstå, at det ikke er sådan, Socialdemokratiet definerer fri råderet. Socialdemokraterne ønsker også, at der skal være nogle beløbsgrænser og en vis periode og visse grænser.

Så lad os tage debatten til efteråret, når udvalget kommer med nogle forslag og vi kommer med vores forslag. Så synes jeg, vi skal mødes. Jeg tror ikke, at det vil være så vanskeligt.

Hr. Keld Albrechtsen vil jeg sige mange tak for invitationen til at komme ud og besøge hans lejligheder og skillevægge. Jeg har nu været i rigtig mange, og jeg har også selv som studerende boet i sådanne lejligheder, så jeg kender udmærket godt det her. Om man skal have mulighed for at rive en væg ned, det er altså ikke noget, jeg vil hænge mig fast på og sige, at det må man ikke. Det kan vi også godt snakke om til efteråret.

Sagt til hr. Morten Homann: Jamen om det handler om et køkken eller noget andet, så lad os tage debatten til efteråret, hvor vi sætter grænserne. Vi vil ikke være med til at give fuldstændig fri råderet.

Og hvorfor er jeg bange for det? Det har jeg været inde på før. Det er prisen. Hvem skal betale for de her forbedringer, hvis man lige pludselig smutter fra dem? Er det boligselskaberne, og lægger de den bare oven på huslejen? Og vil vi stadig væk være i stand til at opretholde nogle gode boliger i den almene sektor, som almindelige mennesker med en almindelig husstandsindkomst har råd til at bo i?

Det er der, min bekymring ligger, men jeg vil sige, at hvis man også vil være med til at sikre disse ting, så kan vi jo nå langt.

Kl. 13.45

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Morten Homann som ordfører.

Morten Homann (SF):

Vi når langt omkring i den her debat. Jeg vil tage mig den frihed at tage udgangspunkt i det spørgsmål, som er stillet i forespørgslen. For det bygger jo på den problemstilling, at nok er der indgået boligforlig, og nok er der som en del af det boligforlig sket en nedsættelse af grundkapitalen, eller rettere forud for det. Men det, der jo i virkeligheden er historien bag, er, at det bl.a. på grund af pres fra venstrefløjen allerede under den forrige regering blev besluttet, at man ville nedsætte grundkapitalen, og det ser vi – håber vi – resultatet af i dag. Vi er selvfølgelig meget begejstrede for, at det faktisk lykkedes at få sat ekstra gang i det almene byggeri på trods af de krumspring, man har gjort for at lægge en dæmper på det igen.

Men efter det er sket, er hele debatten om det, man kunne kalde indholdet af den almene sektor, gået i stå. Spørgsmålet netop om modernisering; spørgsmålet om råderet; spørgsmålet om, hvordan man løser de boligsociale opgaver; den debat er gået fuldstændig i stå. Man kunne jo få den mistanke, at det skyldes, at man fra regeringspartierne og Dansk Folkepartis side er fuldstændig blottet for visioner med hensyn til, hvad der skal ske for folk i den almene sektor, og hvordan man kan få forbedret deres livsvilkår.

Man kunne også få den tanke, at det altovervejende omdrejningspunkt for regeringens politik er spørgsmålet om salg af almene boliger. Det står ikke på dagsordenen i dag, men jeg vil sige, at det at have hørt både ministerens besvarelse og regeringspartierne ordførere kun har bestyret mig i, at det, der er det altafgørende omdrej-

ningspunkt for regeringens boligpolitik, er, at den skal tvangssælge de almene boliger.

Det betyder, at skal man have sådan et projekt, som på mange måder er dødsdømt på forhånd – juridisk, økonomisk, i forhold til den opbakning, det vil få – og skal man sælge sådan et projekt, så bliver man nødt til at nogle gøre nogle krumspring for i det mindste at kunne få folk til at bide på.

Og et af de krumspring, man kan gøre, er at sørge for at gøre det så lidt attraktivt som muligt at bo i den almene sektor. Hvis man kan gøre det så lidt attraktivt som muligt at bo i den almene sektor, så er der i det mindste håb om, at der er nogle folk, som vil benytte sig af regeringens limpind og hoppe på den for at komme væk.

Jeg tror, at det er i det lys, man skal se afvisningen af f.eks. at udvide råderetten, for råderetten kan netop være et meget, meget godt redskab til at sørge for, at man som beboer i den almene sektor kan få et mere attraktivt sted at bo. Noget, som tilpasser sig ens individuelle behov, de behov og de lyster, som man har med sin familie på det pågældende tidspunkt.

Det er et meget, meget vigtigt omdrejningspunkt i SF's boligpolitik at tage udgangspunkt i det enkelte menneske, at tage udgangspunkt i den enkelte familie; de behov, som man har. Derfor synes vi, at det er et glimrende princip at sige: Råderetten er i udgangspunktet fri. De begrænsninger, som skal ligge i råderetten, skal være det absolut minimale og begrundes sagligt, som det også er udtrykt i det forslag til vedtagelse, som er blevet fremsat tidligere.

Så den her frihed til at indrette sin bolig og frihed til at råde over sin bolig er helt afgørende for SF. Vi kan så konstatere, at det ikke er alle, som er lige optaget af den frihed, og at der åbenbart er en opfattelse af, at der er to sæt rettigheder i det her land. Ét sæt for dem, som ejer deres egen bolig, og ét sæt for dem, der lejer.

Hvis man er utilfreds med det, så er regeringens svar, at så kan man få lov til at skifte fra at være lejer til ejer, men lejerne skal stadig væk have et sæt B-rettigheder, for de skal stadig væk ikke have friheden til at indrette deres egne boliger.

Jeg må konstatere, at der godt kan findes liberale partier i dansk politik, partier, som går ind for frihed. De er tydeligvis ikke repræsenteret i regeringen eller i dens parlamentariske grundlag lige for øjeblikket, men i SF vil vi meget gerne melde os under fanerne og sige, at vi går ind

for frihed. Vi går ind for, at man skal have råderetten til at indrette sin egen bolig.

Derfor har vi været medforslagsstillere, og vi vil naturligvis også stemme for det forslag til vedtagelse, som hr. Keld Albrechtsen fremsatte tidligere.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg må sige, at nogle gange kunne man tro, at SF's ordfører i det seneste år har levet i en helt anden verden, når han i sin ordførertale kan finde på at sige, at det altovervejende vigtige for regeringens boligpolitik er salget af de almene boliger. Har han slet ikke opdaget, at vi har arbejdet med en boligpakke, som SF godt nok valgte at stå uden for, men en meget, meget omfattende og stor boligpakke, der vil betyde utrolig meget for boligbyggeriet i Danmark? Det må jo være gået ham over hovedet. Det står jeg meget uforstående over for.

Kl. 13.50

Du siger også i din ordførertale, at vi vil gøre det så lidt attraktivt som muligt at bo i den almene sektor. Jamen vi har jo fra Venstres side, fra konservativ side og også fra Dansk Folkepartis side i dag – og også fra ministerens – tilkendegivet, at vi netop ønsker at udvide den individuelle råderet. Der er nedsat et udvalg, som kommer med nogle forslag til efteråret, så kigger vi på det. Det kan jeg ikke se betyder, at vi vil gøre det så lidt attraktivt som muligt at bo der.

Så vil jeg gerne konkret spørge hr. Morten Homann: Når man nu ønsker at give fuldstændig fri råderet, hvem skal så betale for de her forbedringer? Hvem skal betale for dem? Skal man bare lægge det oven i huslejen og så lade det være op til den næste lejer, der kommer, at tage de ekstraudgifter, der er fulgt med? Hvem skal betale de her stigninger?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg må lige sige til fru Carina Christensen: Direkte tiltale er ikke tilladt, men det er, hvad der kan ske i kampens hede. Så er det fru Inge-Lene Ebdrup.

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Til SF's ordfører vil jeg gerne starte med at sige, at der ikke er nogen, hverken regeringspartiernes ordførere eller ministeren, der i dag har brugt ordet tvangssalg. Tværtimod har vi un-

derstreges, at vi vil give lejerne en mulighed for at købe deres bolig, og at der under ingen omstændigheder bliver tale om ekspropriationslov. Men man hører jo det, man vil høre.

Så siger SF's ordfører, at vi vil gøre det så lidt attraktivt som muligt at bo i den almene sektor. Jeg vil gerne spørge SF's ordfører: Er det ikke rigtigt, at der med boligaftalen blev afsat næsten 1,5 mia. kr. om året til renovering og modernisering af den almene sektor?

Er det ikke rigtigt, at både den konservative ordfører, Dansk Folkepartis ordfører og jeg i dag fra den her talerstol har tilkendegivet, at vi vil give lejerne en vis råderet? Hvis det er at gøre det så lidt attraktivt som muligt at bo, så vil jeg gerne høre, hvad SF's forslag er.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg vil bare oplyse fru Inge-Lene Ebdrup om, at de 1,45 mia. kr., som går til forbedringer og vedligeholdelse af de almene boliger, jo er nogle penge, som er betalt af de almene lejere selv, så den store gavebod har jeg svært ved at se, at det skulle være.

Hvis man hørte mit ordførerindlæg, så aner kender jeg gerne, at der er lavet en boligpakke. Men jeg vil godt holde fast i, at det, der er det væsentlige omdrejningspunkt og den væsentlige succes i den boligpakke, netop er nedsættelsen af den kommunale grundkapital, som bl.a. SF har presset hårdt på, for at man skulle gennemføre, og som vi er meget glade for, at et flertal i Folketinget gennemførte for godt et år siden.

Så tillader jeg mig i min ordførertale at lave den analyse, at hvis man skal få det her projekt med at sælge almene boliger til at blive en succes, så gælder det om ikke at gøre det for attraktivt at bo i en almen bolig. Jeg synes ikke, at der er noget som helst i de to regeringspartiers ordførerindlæg, som har tydet på noget andet.

Nej, det, man tilbyder lejerne i den almene sektor, er ikke den fri råderet, det er ikke engang en udvidet råderet på trods af, at man arbejder med det. Nej, det, der ifølge regeringsordførerne skal gøre det attraktivt at bo i en almen bolig, er, at man har nedsat endnu et embedsmandsudvalg. Uha, uha, så skal jeg love for, at det bliver attraktivt at bo i den almene bolig.

Her har vi et konkret forslag: Fri råderet, som er blevet efterspurgt af lejerne i den almene sektor, som er ganske let at gennemføre, og som

man kan støtte alene ved at stemme for det forslag til vedtagelse, som allerede er fremlagt.

Så jeg vil sige, at jeg har meget meget svært ved at se, hvor det kommer ind i billedet, at det skulle blive mere attraktivt at bo i den almene sektor. Lejerne betaler selv, og de kan få et embedsmandsudvalg. Tak for kaffe.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Først vil jeg godt sige, at det glæder mig, at hr. Homann kunne bekræfte, at de 1,5 mia. kr., der i kraft af boligpakken er blevet sat af til renovering, til vedligeholdelse i den almene sektor, er lejernes egne penge, man meget ædelmodigt her har givet dem lov til at bruge.

Jeg undrer mig, når jeg både hører fru Carina Christensen og her sidst fru Inge-Lene Ebdrup sige, at de er så stolte af, at der er sat 1,5 mia. kr. af. Derfor vil jeg godt spørge hr. Morten Homann: Kan man bekræfte fra SF's side, at det ikke var det forslag, regeringen lagde frem? Kan man bekræfte, at det kun var i kraft af, at vi blev ved med at fastholde fra socialdemokratisk side, at vi ville have det beløb op, og derfor kom der 400 mio. kr. mere pr. år?

Jeg synes, det er lidt flot, at man begynder at smykke sig med noget, man overhovedet ikke på noget tidspunkt selv har ønsket, men modvilligt måtte gå med til for at få den her boligpakke hjem. Kan man bekræfte det fra SF's side?

Kl. 13.55

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Jeg vil gerne vende tilbage til hr. Morten Homanns ordførertale. Hr. Morten Homann siger: Er det virkelig rigtigt, at der skal være to sæt rettigheder, et sæt rettigheder for lejere og et sæt rettigheder for ejere?

Jeg vil gerne spørge hr. Morten Homann: Er det ikke korrekt, at der er to sæt pligter, nemlig et sæt pligter for en lejer og et sæt pligter for en ejer? At en lejer har den pligt, der hedder den månedlige husleje, depositum, 3 måneders opsigelse sådan for det meste? Det er måske somme tider med forudbetalt leje, men ellers er det det, der er det gængse. Men at der for en ejer er en pligt til at forrente hele boligens værdi, der er en pligt til, hvis man gebærder sig på en måde, der gør, at boligen mister værdi, selv at tage det tab meget modsat lejerne.

Så vil jeg også gerne spørge hr. Morten Homann: Skal jeg forstå det sådan, at den fri råde-

ret betyder, at der ingen øvre grænser er for godtgørelse for forbedringer, når man fraflytter?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Ja, jeg fik jo ikke noget svar på mit sidste spørgsmål, nemlig: Hvem skal betale, når nu der kommer fuldstændig fri råderet?

Jeg forestiller mig jo altså, at man f.eks. lejer en lejlighed i den almene boligsektor og så laver en masse forbedringer. Og som jeg har forstået det, har man så et valg: Man kan enten vælge at betale selv, eller man kan vælge at køre det af over huslejen i en periode på 10 år, mener jeg nu, det er. Hvis man så vælger at lave en hel masse forbedringer og vælger at bruge den model, hvor man siger: Jeg afdrager det over huslejen, og man så efter 1 år finder ud af, at nu vil man gerne flytte, så går regningen, som jeg har forstået det, jo så videre til boligselskaberne, som så lægger den oven på huslejen til den næste lejer.

Betyder det så ikke, at det bliver huslejestigninger, der bliver resultatet af denne her fuldstændig fri råderet, som SF nu vil indføre?

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jo, men jeg vil godt sige til begge regeringspartierne ordførere, at det da er klart, at vælger man at benytte sig af råderetten til f.eks. at installere et dyrt køkken, så skal man da også være forberedt på at betale. Det er da klart. Og det er jo også det, som ligger i forslagene, som har været fremme i debatten om fri råderet, nemlig at der er nogle forskellige måder, hvor man kan få lov til at betale.

Men spørgsmålet er, om man overhovedet skal have muligheden, eller om man på bedste sovjetiske vis skal have at vide: Nej, fy, du må ikke, du må ikke, selv om du gerne vil. Selv om du vil betale for et køkken, så må du ikke sætte det op!

Så vil jeg også gerne sige til fru Inge-Lene Ebdrup, at det er klart, at der er i dag forskel på pligter og rettigheder mellem ejere og lejere. Det er ikke sådan, at man har pligt til forrentning af sin investering som ejer. Det må jeg afkræfte. Det er rigtigt, at der er nogle andre sæt af pligter. F.eks. er der jo nogle mere præcise forpligtelser til vedligeholdelse, hvis man er lejer i den almene sektor, end der er som ejer. Der er nemlig meget, meget få forpligtelser.

Men det vil jeg gerne være med til at rette op på, og jeg tager også fru Inge-Lene Ebdrops ind-

læg som udsagn for, at vi kan blive enige om at lave nogle mere præcise regler.

Det, jeg siger, er: Lad os lave en ligestilling. Jeg går ind for personlig frihed. Jeg går ind for, at man skal have mulighed for at indrette sin bolig, som man vil, uanset om man nu har valgt at bo på den ene eller den anden måde.

Så vil jeg til sidst sige til fru Lissa Mathiasen, at jeg da kan bekræfte, at det i det oprindelige udspil fra regeringen var et betydelig lavere beløb. Da var det nede på lige godt 1 mia. kr., som skulle bruges til forbedringer, og det blev så i forhandlingerne til et noget større beløb, så det kan jeg selvfølgelig glæde mig over.

Men jeg kan da også konstatere, at der på samme måde var et forslag fra venstrefløjen om, at man skulle nedsætte den kommunale grundkapital fra 14 pct. til 7 pct. tilbage i den tidligere regerings tid, som den tidligere regering så valgte at gennemføre i aftalen sammen med kommunerne, og hvor man nu kan smykke sig med, at resultaterne kommer under den nuværende regering.

Så jeg er da glad for, at vi har været medvirkende til, at der bliver skaffet flere boliger. Og for min skyld må den nuværende regering da gerne smykke sig med det, så længe folk ved, at virkeligheden er anderledes.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Inge-Lene Ebdrup for sin tredje og sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Nu må jeg jo forstå hr. Morten Homanns kommentar til mit tidligere indlæg sådan, at der skal være en ligestilling mellem ejere og lejere.

Hvis hr. Morten Homann virkelig mener det, så må jeg jo også konkludere, at hr. Morten Homann så mener, at hvis der er et tab på en lejlighed, der er blevet indrettet på en sådan måde, at den skal føres tilbage til, hvordan den har set ud tidligere, at hvis der f.eks. i en periode er et huslejetab, fordi den ikke kan lejes ud, fordi den er blevet indrettet så outreret, at der er ikke ret mange andre, der vil leje den, så må det være den fraflyttende lejer, der skal betale det tab. Sådan må jeg jo forstå det, hr. Morten Homann siger.

Kl. 14.00

Og når jeg nu så også kunne forstå, at der ikke er nogen øvre grænse for godtgørelse for det, man så har lavet, vil det jo så betyde, at bo-

ligningskaberne skal betale den, der fraflytter, hvis der så er en forbedring, et overskud. Men hvem skal så dække det hul, der så er hos bolig-selskaberne? For så vidt jeg ved, har de ingen penge til det. Det må jo være den næste lejer.

Kan hr. Morten Homann bekræfte, at en forbedring, f.eks. et jacuzzi, vil betyde, at den efterfølgende lejer også skal forrente det jacuzzi, som den tidligere lejer har ønsket?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Hr. Morten Homann ønsker, der skal være fuld-stændig frihed til at indrette sin almene bolig, li-gesom man ønsker. Og så siger du lige før: Man skal selvfølgelig kunne betale. Man skal kunne betale.

Betyder det, at SF dermed vil afvikle den mul-ighed, man i dag har, for at afdrage over husle-jen over en 10-årig periode? Jeg tror faktisk, der er rigtig mange mennesker, som i dag laver nogle forbedringer, som er glade for, at de har mul-igheden for at kunne afdrage over flere år og ikke skal betale med det samme. Men jeg kan forstå, at den mulighed vil SF nu tage fra dem, fordi de skal kunne betale med det samme. Til gengæld får de uanede og ubegrænsede mulig-heder.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg kan sige til den konservative ordfører, at det også er en betaling, når man betaler sin husleje. Det er ikke kun en betaling, hvis man køber et hus eller køber en ejerlejlighed. Det er sådan set også en betaling, når man betaler sin husleje, og jeg synes, det er fornuftigt, at man kan lave nogle aftaler om, at betalingen falder på den måde. Det kan da være en fornuftig måde at få finan-sieret, hvis man har nogle større investeringer f.eks. til skillevægge eller til et nyt køkken eller nyt badeværelse eller noget i den stil.

Hvis man læser det forslag til vedtagelse, som er lagt frem, så står der ikke noget om, at det skal være de andre lejere, som skal betale eventuelle udgifter i den her forbindelse. Der står ikke noget om beløbsgrænser for godtgørelser. Nej, vi kan snakke om, præcis hvordan det skal skrues sammen.

Det, jeg synes er udgangspunktet, er, at man som ejer i dag har nogle rettigheder og nogle fri-heder i forhold til sin bolig, og der er et andet sæt rettigheder for lejere. Det vil regeringen ikke gøre noget som helst ved. Det synes jeg kan

være et ærligt synspunkt, men man skal altså ikke komme og bryste sig af, at man går ind for personlig frihed, eller at man går ind for, at folk skal have muligheden for at indrette sig i deres liv og deres bolig, som de gerne vil.

Dér går der en holdningsmæssig forskel mel-lem regeringspartierne og SF, hvor vi klart stiller os på den side, at folk skal have muligheder, de skal have friheden til at indrette deres bolig, som de vil. Og derfor skal de også have fri råderet.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Anders Samuelson som ordfører.

Anders Samuelson (RV):

Da den radikale ordfører på området ikke kan være til stede, skal jeg læse følgende ordførertale op, og jeg vil understrege, at der i forespørgslen lægges op til en bred diskussion også omkring det boligsociale arbejde, altså i det hele taget om, hvad man kan gøre i det almene byggeri.

Det Radikale Venstre mener, at det er et bredt og interessant emne, der er en forespørgsel om i dag, og i det følgende indlæg vil jeg som ordfø-erer koncentrere mig om fire emner. For det før-ste: problembebyggelser med ghettolignende forhold. For det andet: ejerforholdene i den al-mene sektor. For det tredje: lejefastsættelsen i den almene sektor. Og for det fjerde: modernise-ring og vedligeholdelse af de almene boliger.

For det første: Ghetto problemerne har Det Radikale Venstre præsenteret et forslag til en løsning af. Kommunerne har i dag en anvis-ningsret til 25 pct. af boligerne i det almene byg-geri. Derfor kan kommunerne skaffe tag over hovedet til de medborgere, som ikke har andre muligheder. Anvisningsretten er en kompensati-on for skatteborgerne, som har betalt støtte til de almene selskaber for at få løst en boligsocial op-gave.

I princippet gælder de 25 pct. anvisningsret i hver enkelt boligafdeling, men regler for opryk-ning af nuværende lejere samt fraflytningsmøn-stret i de forskellige afdelinger fører til ghetto-dannelser i de mindst attraktive boligafdelinger.

Derfor foreslår Det Radikale Venstre, at kom-munerne forpligtes til at bruge anvisningsretten i f.eks. op til halvdelen af de ledige boliger i bo-ligafdelingerne, hvor bestanden af anviste bebo-ere er under gennemsnittet i kommunens alme-ne byggeri. Det vil skabe en langt mere ligelig fordeling af personer med boligsociale proble-mer.

Tilsvarende skal kommunerne set med radikale øjne i videst muligt omfang undgå at benytte anvisningsretten i boligafdelinger, som i forvejen har en høj andel af beboere, som i sin tid er blevet anvist.

Kl. 14.05

Forpligtelsen, som kommunerne bliver pålagt, er til gavn for de personer, som har behov for at blive anvist til en bolig. I dag er de mennesker ofte henvist til bestemte boligafdelinger, som ofte i forvejen er socialt belastede, og som har en dårlig kvalitet i forhold til prisen. Det er med til at fremprovokere de problemebyggeser, som vi kender alt for godt fra mediebildet.

Dette punkt er højt prioriteret i den radikale boligpolitik, og det er derfor glædeligt, at vi i forbindelse med boligforliget i finansloven har indgået en aftale med regeringen om at nedsætte et udvalg, der skal se på, hvordan anvisningsreglerne kan ændres, så den almene sektor bedre kan løfte sin boligsociale opgave.

Det Radikale Venstre vil gerne benytte denne lejlighed til at efterspørge status på udvalgsarbejdet fra ministeren. Vores bud på en løsning har jeg lige præsenteret, men vi er åbne over for andre tekniske løsninger, som kan modvirke ghettodannelser.

Med hensyn til den anden problemstilling, nemlig ejerforholdene i den almene sektor, må skatteborgerne have en klar forventning om, at de får løst de boligsociale opgaver, som de har bidraget til. Regeringens tanker om at sælge de almene boliger er derfor urimelige set med radikale øjne. Antallet af lejeboliger vil blive begrænset, og de, der bor i boligen i dag, vil opnå en kapitalgevinst. Desuden er det sandsynligvis kun de attraktive boliger, som vil kunne sælges. Kommunerne vil derfor som det eneste kunne stå tilbage med anvisningsret til problemebyggeser.

Salget af de almene boliger har intet med løsningen af en boligsocial opgave at gøre. Det Radikale Venstre håber, at regeringen uanset privatiseringsiver ikke ødelægger den indsats, der de sidste mange år er gjort for at løse den boligsociale opgave. Hvis man vil sælge de almene boliger, skal det ske, så hverken antallet af lejeboliger eller antallet af boliger med anvisningsret begrænses. Ellers vil skatteborgernes penge være spildt.

Med hensyn til den tredje problemstilling, lejefastsættelsen, vil jeg koncentrere mig om en konstateret forskelsbehandling, uden at jeg kan præsentere et egentligt løsningsforslag. Der gi-

ves et offentligt tilskud til renteudgifter m.v. til opførelse af alment byggeri. Det offentlige tilskud andrager i dag samlet set ca. 40 pct. af byggesummen, men har tidligere været højere. Desuden siger lovgivningen, at den enkelte boligafdelings indtægter skal balancere med udgifterne.

Den tidligere meget massive subsidiering af balancelejeprincippet betyder, at ældre almene boliger er meget billigere og derfor ekstremt eftertragtede. Der er lange køer, og det er kun dem, der har stået længe på ventelisten, der har en chance. Nye boliger er dyrere og derfor ikke lige så attraktive. Derfor vil Det Radikale Venstre foreslå, at der igangsættes et undersøgelsesarbejde, der kan pege på modeller for, hvordan de store forskelle i huslejeniveau i den almene sektor kan reduceres. Det er ikke rimeligt, at der er så store forskelle.

Den fjerde problemstilling, modernisering og vedligeholdelse af de almene boliger, synes set fra Det Radikale Venstres side at have en åbenlys løsning. I de kommende år vil Landsbyggefonden og de decentrale fonde blive så store, at de rigeligt vil kunne finansiere moderniseringen og vedligeholdelsen af de almene boliger.

Med hensyn til de fremlagte forslag til vedtagelse kan vi sige, at vi vil støtte den vedtagelse, som også bakkes op af S, SF og Enhedslisten, men at vi samtidig vil understrege, at vi hermed ikke har taget endelig stilling til, hvordan den konkrete udformning af den fri råderet skal være.

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg vil gerne berolige hr. Keld Albrechtsen med, at regeringen bestemt ikke sigter mod en alt eller intet-model. Som jeg også var inde på i min tale, synes regeringen, at de gældende regler er for bureaukratiske. Regeringen er positivt stemt over for at ændre reglerne, så de gøres mere fleksible. Dette medfører også, at den enkelte lejer får større mulighed for at indrette sin bolig på den måde, som lejeren egentlig ønsker.

Jeg ser frem til de forslag, som udvalget lægger frem, for der er jo ingen tvivl om, at de skal være gennemarbejdede, så vi kender konsekvenserne af de beslutninger, der bliver taget. Jeg synes allerede, at debatten i dag har vist, at der er elementer, som kan diskuteres. Jeg er ikke i tvivl om, at det nok skal lykkes os at finde frem til en ordning, som kan imødekomme lejernes

ønsker om at forbedre deres bolig i højere grad, end vi ser det i dag.

Kl. 14.10

Jeg vil gerne sige til hr. Keld Albrechtsen, at der ikke er tale om nøl. Hr. Keld Albrechtsen må bare forholde sig til, at den borgerlige regering ikke kopierer et gammelt forslag fra den tidligere regering.

Jeg vil også gerne sige til fru Lissa Mathiasens bemærkninger om, at boligpolitikken prioriteres lavt, at jeg synes, de er fuldstændig ude af trit med de beslutninger, der er truffet her i Folketingssalen. Jeg har tidligere sagt, at vi ønsker at bygge flere almene boliger. Det er det, der er sket. Jeg vil også endnu en gang sige, at der jo ikke i den tidligere regerings tid er givet tilsagn om så stort et nybyggeri af almene boliger som det, vi sidder med nu.

Jeg vil også gerne sige til hr. Morten Homann, at når man taler om regimer, som begrænser friheden, så er vi ude i noget, der slet ikke holder vand. Det var bemærkninger som, at den borgerlige regering vil tvangssælge almene boliger. Jeg skal være meget, meget diplomatisk og sige, at man kan fortælle en usandhed så mange gange, at folk begynder at tro på det. Ulven kommer, ulven kommer. Det er jo ikke det, det drejer sig om. Det kommer vi tilbage til, når vi taler om salg af almene boliger i en debat her i salen, når den tid kommer.

Når vi har sagt, at vi ikke bare lige kan adoptere det, man kalder fri råderet, er det jo, fordi der ligger nogle elementer, som vi er nødt til at se på. Jeg vil gerne tilkendegive, og det gjorde jeg også i min ordførertale, at den periode, man kan trække en husleje ud over, vil jeg da gerne være med til at se på, for der er ingen, der siger, at værdien af et nyt køkken skal betales af over 10 år. Der er mange elementer, vi er nødt til at se på.

Men der er også andre elementer, som den konservative ordfører var inde på her i dag. Hvis man banker en hel masse op i en lejlighed og så flytter efter 1 år, er det så boligselskabet, der skal sidde og håndtere det med den nye lejer, der kommer? Jeg synes, det er nødvendigt, at vi prøver at få efterset hele den problemstilling indimellem. Hvis folk selv kommer og betaler, jamen så ser det måske anderledes ud, men det er vel ikke det, der er tale om. Det var jo heller ikke det, der var tale om, da den tidligere regering fremlagde sit forslag.

Jeg har sagt, at jeg også gerne vil være med til at se på beløbsgrænserne, når vi kommer til ef-

teråret, når vi får en større beløbsgrænse end den, vi kender i dag. Jeg er klar til at se på udstrækningen over de 10 år. Men vi er altså nødt til at have snor i noget af det, vi går og foretager os i den her anledning.

Så synes jeg faktisk, at oppositionen har brugt kanoner til at skyde gråspurve med i denne her debat, for det, jeg hører om råderet og de andre elementer, har regeringens ordførere og jeg selv som minister tilkendegivet her fra talerstolen i dag, at vi godt vil være med til at se på. Vi er bare nødt til nøje at analysere, hvilket element vi skal fremdrage.

Skal man blot have lov til at lave om for mange, mange, mange penge i en lejlighed og så skubbe regningen videre? Skal regningen skubbes videre til kommunen via boligydelsen, eller skal regningen skubbes videre til den næste lejer? Der er da elementer, man er nødt til at have en lille smule styr på i denne her debat.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Det, jeg sagde i min ordførertale, var en anerkendelse af og et håb om, at vi får mere byggeri i gang. Vi har mangel på boliger, lejeboliger, og jo flere jo bedre. Det er godt. Men jeg sagde samtidig, og det er noget helt andet, at de reformbestrebelsers, som regeringen egentlig burde have påtaget sig, har vi indtil videre nu i halvandet år måttet vente på. Det er byggepolitik, regeringen har lagt frem. Det er godt nok. Men hele det bypolitiske, det boligsociale, lejerrettigheder og ideologiske udspil, det er det, der fra regeringens side er blevet håndteret, vil jeg sige, uanstændigt.

Hvorfor har man ikke villet inddrage parterne undervejs? Hvorfor har man ladet halvandet år gå, uden at der er sket noget? Hvorfor må vi ikke i Boligudvalget få lov til at se dem, når man i aviserne kan læse, at der ligger en række noter? Hvorfor må der ikke være den åbenhed? Det er egentlig det, jeg spørger ministeren om.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Så er det hr. Keld Albrechtsen som ordfører for forespørgerne.

Kl. 14.15

Keld Albrechtsen (EL):

Ministeren ville gerne berolige mig, men jeg er bange for, at jeg bliver nødt til at sige, at det ikke lykkedes. Det skyldes jo, at vi fra regeringsblokken, fra Konservatives, Venstres og Dansk Fol-

kepartis ordførere har fået præsenteret et menneskesyn i denne her sag, som baserer sig på et bevidst ønske om forskelsbehandling af beboerne i den almene sektor, som jeg faktisk vil karakterisere som værende udtryk for et både gammelkonservativt og patriarkalsk menneskesyn.

Det er nemlig sådan, at man ikke tør overlade ansvaret til beboerne. Hvis man giver beboerne den frihed, som vi andre ønsker, i hvert fald når vi taler om dem, som er lejere, så frygter man, at de ikke vil kunne bære dette ansvar. Så vil det føre til uansvarlighed.

Den samme frygt nærer man ikke, når det er ejere, selv om vi beviseligt ved, at der er ejere, der har store problemer med at sikre vedligeholdelsen, fordi de ikke får lagt penge til side. Men det gør åbenbart ikke noget, når det er ejere.

Jeg synes, at den formynderiske holdning man har over for en del af befolkningen, mens man ingen krav vil stille til den anden del af befolkningen, er udtryk for et gammelkonservativt og patriarkalsk menneskesyn. Det må man desværre konstatere.

Faktisk vil man indføre en forskelsbehandling, som betyder, at der er færre rettigheder for lejerne end for ejerne, samtidig med at der er flere pligter for lejerne, end der er for ejerne, for ejerne har ikke den pligt til vedligeholdelse, som lejerne har. Så man kombinerer altså færre rettigheder med flere pligter. Det er lejerne situation. Og ejerne får flere rettigheder og færre pligter.

Derfor er der en dyb asymmetri i tingene, man er på vej til at indføre en høj grad af forskelsbehandling i boligsektoren med den tankegang, som har været bærende for regeringsblok-kens ordførere.

Samtidig må vi konstatere, at der er lagt op til en konfrontationslinje i dansk boligpolitik. En direkte, meget, meget klart markeret konfrontation. Man bevæger sig støt og roligt frem mod et grundlovsbrud. Man viger ikke tilbage for at vedtage en formulering om salg af almene boliger. Så bryder man sig ikke om, at vi kalder det tvangssalg, men det er jo tvangssalg, for man tager simpelt hen og beslaglægger en del af de lejligheder, der tilhører beboerne i fællesskab, og sælger dem.

Derefter vil man konfiskere pengene og bruge dem til at dække udgifter, som staten ellers skulle betale til indskud i nybyggeriet, og dermed være med at finansiere skattestoppet. Det er en ekspropriation, og som hr. Homann var inde på, også en ekspropriation uden erstatning. Jeg tror ganske enkelt ikke på, at det vil lykkes nogen ju-

risten at skrive sig igennem det og slippe godt fra det.

Vi har bedt om at få de papirer, der ligger. Det kan vi åbenbart ikke få. Dette her angreb på beboerne i det almene byggeri skal foregå i alledybeste hemmelighed. Det skal være et stød, der kommer som lyn fra en klar himmel på et eller andet tidspunkt.

Parterne bliver ikke inddraget, beboernes organisationer kan ingenting få at vide, de bliver ikke indbudt til forhandlinger. Og hvad det er, som embedsmændene nu sidder med – om man f.eks. vil begynde at forgribe sig på dispositionsfondene i Landsbyggefonden og hvad for andre krumspring, man ellers har fundet på for at få gafflet lejernes penge – ja, det må vi så få at se.

Det kan vi ikke få noget at vide om. De berørte parter får ingenting at vide, Folketingets partier får ingenting at vide. Det er en konfrontationslinje, der er lagt op til. Den borgerlige parole er, at hvis man ikke er med os, så er man imod os.

Jeg kan i hvert fald give tilsagn om, at hvis det skal være på den måde, at samarbejdet – men det kan man jo ikke kalde det – at arbejdet i Folketinget skal være, så skal vi give regeringen kamp til strengen. Det er helt sikkert.

Så vil vi gå ud til befolkningen, deltage i møder, få en debat udeomkring om, om man i befolkningen virkelig synes, at det er en god idé med tvangssalg af almene boliger, og om man virkelig synes, det er en god idé, at der skal gennemføres en forskelsbehandling med hensyn til råderet mellem ejere og lejere.

Kl. 14.20

Jeg tror ikke, beboerne vil synes, at det er en god idé. Jeg føler mig ret overbevist om, at det vil beboerne ikke synes er en god idé. Derfor har debatten i dag ikke givet noget godt resultat. Den ender med en vedtagelse, som er en dyb konfrontation med oppositionen, og det må vi så bare tage som udgangspunkt for vores arbejde og vores forberedelse til de debatter, der kommer i den kommende tid.

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Jeg vil gerne starte med at slå det fast over for hr. Keld Albrechtsen, og jeg synes egentlig, det er utroligt, at vi skal slå det fast så mange gange, og at man ikke snart lige lukker ørerne op og hører, hvad det er vi siger:

Vi har sagt hele debatten igennem, at der ikke bliver tale om ekspropriation af de almene boliger.

ger. Der bliver tale om at give lejerne en mulighed for at erhverve deres bolig, og vi afventer en model fra regeringen.

Så vil jeg gerne stille hr. Keld Albrechtsen et spørgsmål. Når han nu bruger så lang tid på at fortælle om forskellen mellem de rettigheder, man har som ejer og som lejer, så vil jeg gerne spørge hr. Keld Albrechtsen, om ikke hr. Keld Albrechtsen vil forklare mig forskellen på de pligter, man har som ejer og lejer.

Nu skal vi ikke ind i den her med, at man skal lægge til side til vedligeholdelse, når man er lejer, og at det skal man ikke som ejer. Den tror jeg, vi har forstået.

Jeg vil gerne spørge om de tilfælde, hvor der er et tab på en lejebolig: Hvem står med det tab? Og når der er et tab på en ejerbolig: Hvem står med det tab?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er glad for, at fru Inge-Lene Ebdrup nu anerkender, at lejerne faktisk har disse forpligtelser. De har vidtgående pligter til vedligeholdelse, som ejerne ikke har. Det er godt nok, for så har vi fået det afklaret.

Så kan jeg bare sige, at med hensyn til de tab, der kan være, har vi det jo sådan i den almene sektor, at vi har en lang erfaring med, hvordan man håndterer huslejerne, således at vi sikrer, at tab ved fraflytning bliver minimeret mest muligt. Det er jo meget ubehageligt for en afdeling, hvis der er store tab ved fraflytning. Det vil sige, at man tager hånd om problemerne og forebygger dem ved f.eks. i nogle tilfælde at lave aftaler med socialforvaltningen samt med forebyggende beboerarbejde.

Det bliver ikke nemmere, hvis det bliver skåret væk af regeringen. Det er en anden sag. Men det er der en lang tradition for, og derfor er disse problemer under kontrol. De vil ikke kunne forblive under kontrol, hvis afdelingerne skal undermineres, fordi en del af boligerne skal tvangssælges, for så vil tingene falde fra hinanden. Så vil der ikke længere være det sociale netværk, som skal til for at løse disse problemer. Det vil blive spoleret ved tvangssalg.

Men det er rent faktisk sådan, at disse problemer løses, og de vil også blive løst i forbindelse med fri råderet. De eksperimenter, der har været med fri råderet rundt omkring, har også dokumenteret, at det ikke er problemet. Så den bekymring kan man spare sig.

Det er heller ikke den bekymring, der er den egentlige grund til, at vi ikke vil være med. Den egentlige grund er det patriarkalske menneskesyn, som man har båret med fra Det Konservative Folkepartis barndom, og som nu åbenbart igen skal være det, som man fører politik på her i landet.

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Jeg synes da, det er dejligt at høre, at vi nu ved afslutningen af den her debat endelig får syn for sagen: Et tab ved en fraflytning er altså boligafdelingens problem. Det vil sige, at de andre lejere i den enkelte boligafdeling står med håret i postkassen, hvis der er en, der fraflytter en lejlighed, som giver tab, fordi den enten ikke kan genudlejes, eller fordi den skal reetableres, sådan at den kan lejes ud til almindelige mennesker.

Vi kan så lige vende os mod den helt fri råderet: ingen øvre grænse for godtgørelse for forbedringer. Vil det så ikke også betyde, at man, hvis man i en almen bolig installerer guldvandhaner, jacuzzi, og hvad der ellers hører sig til for nogle i en luksuriøs lejlighed, og der ingen øvre grænse er for godtgørelse for forbedring, så vil man få den forbedring godtgjort ved fraflytning, og det vil sige, at den hænger på den lejer, der flytter ind efterfølgende?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg må sige til hr. Keld Albrechtsen, at det er nogle imponerende gloser, han kan om Det Konservative Folkeparti. Vi har haft en debat i dag, der er kommet meget, meget vidt omkring. Vi har drøftet salg af almene boliger og fri råderet osv.

Det helt store tema har nok været den fri råderet, hvor det nu er lykkedes for Enhedslisten at få to andre partier med som medforslagsstiller på forslaget om fuldstændig fri råderet. Ikke mindst har det været overraskende for os, at Socialdemokraterne nu også går ind for fuldstændig fri råderet.

Kl. 14.25

Men vi har ikke fået svar på, hvem der skal betale for de omkostninger, der opstår ved den her fuldstændig fri råderet. Man vil ikke have nogen som helst beløbsbegrænsninger i, hvilke ændringer man skal kunne lave i sin almene bolig; der skal være uendelige afdragsmuligheder

osv., osv. Men jeg kan fortælle alle tre partier, at der kommer en regning, og den skal betales.

Enhedslistens ordfører har nu indrømmet, at boligselskaberne skal tage regningen, og det betyder huslejestigninger. Lejerne i den almene sektor kan altså forberede sig på huslejestigninger, og det kan vi takke Enhedslisten, Socialdemokraterne og SF for, hvis de får deres forslag igennem.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må bare konstatere, at alt, hvad der kommer fra Venstre og De Konservative i den her sag, er båret af en dyb mistillid og en dyb mistro til beboerne i det almene byggeri. Så opfinder man noget. Man kommer med de mest absurde og søgte eksempler på, hvad disse lejere, som man ikke har nogen som helst tillid til, nu kan finde på.

Jeg ved ikke, hvad det er for noget med guldvandhaner. Det er åbenbart noget, man indretter i boligkvarterer, hvor der er specielt mange konservative vælgere, det ved jeg ikke, men det er i hvert fald ikke noget, vi kender til i det almene byggeri i noget større omfang, og jeg tvivler ærlig talt også på, at det vil brede sig. Det er da en interessant mode med disse guldvandhaner, men sådan er virkeligheden jo ikke indrettet.

Der er tale om, at folk vil have et fornuftigt køkken, at de vil have ændret en skillevæg, og det har altid været sådan, at vi i boligselskaberne har risikeret, at der kunne opstå et boligsocialt problem, som også kunne give et tab for afdelingen. Det er en del af vores boligsociale arbejde, og det er der ikke noget som helst nyt i. Det vil ikke ændre sig en pind ved at give fri råderet, for den fri råderet vil selvfølgelig af beboerne i fællesskab og af den enkelte blive forvaltet ansvarligt og ordentligt. I modsætning til Venstre og De Konservative har vi tiltro til mennesket, også mennesker, der er lejere. Vi er overhovedet ikke bekymrede for, om det her skulle give problemer.

Mange af os på venstresiden er faktisk lejere, og vi vil da ikke støtte et forslag, der var helt hul i hovedet og ville føre til store huslejestigninger for os selv. Det kan man da nok forstå. Selvfølgelig ville vi ikke støtte et sådant forslag. Man kan da godt lytte til os, som er beboere i det almennyttige byggeri. Det ville jo være helt forrykt, hvis jeg stod her og fremsatte et forslag, som førte til store huslejestigninger.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Inge-Lene Ebdrup. Og så skal der være lidt mere ro i salen.

(Kort bemærkning).

Inge-Lene Ebdrup (V):

Jeg tænkte nok, at det var guldvandhanerne, der skulle til for virkelig at få Enhedslisten til at melde ud, hvad det her handler om. For det handler jo ikke om den fri råderet for den enkelte lejer. Nej, vi hørte jo lige nu hr. Keld Albrechtsen sige, at det handler om, at den enkelte afdeling i fællesskab finder ud af, hvordan lejligheden skal indrettes, og at den enkelte afdeling har mulighed for at sige nej, hvis en lejer ønsker at indrette sig lidt ekstraordinært.

Jeg må sige til hr. Keld Albrechtsen, at jeg synes, det er dejligt, at vi i allersidste minut af den her forespørgsel virkelig får syn for sagen: Det er ikke råderet til den enkelte, nej, det er en råderet til afdelingen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det har altid været sådan, at boligselskabet og afdelingen kan modsætte sig, hvis der sker ting, som er fuldstændig uforsvarlige. Hvis man f.eks. vil fjerne en bærende konstruktion, f.eks. en væg, så taget falder ned, så er det boligselskabets ret og også dets pligt at gribe ind og sørge for, at der ikke bliver foretaget noget sådant. Det gør vi i dag, og det skal vi selvfølgelig også gøre i fremtiden. Og der kan da udspekuleres et eksempel, hvor en beboer vil lave et eller andet, der er uforsvarligt. Men så vil det altså også være sådan efter de nuværende regler og også efter de regler, vi foreslår, at der i den situation ikke vil kunne gives ret til det for beboerne, naturligvis ikke.

Men det er jo en tænkt situation, og det er da heldigvis i så få tilfælde, at sådan noget sker, at det da ikke skal stå i vejen for, at de mange beboere, der ønsker den her frihed, skal have den. Det skal da ikke stå i vejen for, at vi kan have tillid til beboerne; at vi kan basere os på en frihedstankegang, en åbenhed over for forbedringer i lejlighederne og bedre valgmuligheder.

Det er da utroligt, at den liberale tanke er ved i den grad at visne bort på regeringsbænkene, som det bliver udtrykt her i dag. Der er mange ting, der bliver vendt op og ned i samfundsdebatten i disse år.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 83 af Carina Christensen (KF), Inge-Lene Ebdrup (V) og Freddie H. Madsen (DF) (*se side 7583*) vedtoges med 62 stemmer (V, DF, KF og Anders Møller (UFG)) mod 47 (S, SF, RV, EL og KRF).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 82 af Keld Albrechtsen (EL), Lissa Mathiasen (S) og Morten Homann (SF).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

24) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 120:

Forslag til folketingsbeslutning om tilskud til godkendelses- og kvalitetssikringsordninger inden for vedvarende energi.

Af Bodil Kornbek (KRF) m.fl.
(Fremsat 21/3 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Med beslutningsforslaget er der lagt op til at genindføre statstilskud til fabrikkerne af vedvarende energianlæg. Ifølge forslaget skal staten yde driftstilskud til godkendelses- og kvalitetssikringsordninger for vindmøller, biokedler og solenergianlæg, hvis anlæggene skal have en kvalitetsgodkendelse til brug for enten hjemmellert eksportmarkedet. Tilskuddet foreslås at være knap 9 mio. kr. årlig.

Det er regeringens politik at overlade prøvnings- og godkendelsesopgaver af standardanlæg til kommercielle udbydere af disse tjenester i Danmark eller i udlandet. Det gælder også på området for vedvarende energi. Disse ordninger bør være brugerbetalte. Fabrikkerne bør frit kunne vælge udbydere.

Indførelse af et statstilskud til bestemte prøvningsinstitutioner for bestemte anlægstyper vil virke konkurrenceforvridende. Det gælder både i forbindelse med fabrikanternes valg af prøvninginstitution og i forhold til forbrugernes eget valg af anlægstype og installatør.

Forslaget vil indebære ydelse af erhvervsstøtte til fabrikanter af bestemte anlægstyper frem for andre, og det vil derfor modvirke regeringens generelle erhvervspolitik om et frit og udstøttet marked for udbud og efterspørgsel af produkter og ydelser. Det gælder også på energiområdet.

Det er i øvrigt regeringens vurdering, at forslaget kun i et meget begrænset omfang vil kunne fremme udbredelsen af vedvarende energi i Danmark og eksporten af anlæg. Derfor må jeg på regeringens vegne afvise beslutningsforslaget.

På vindmølleområdet er der særlige lov- og sikkerhedsmæssige forhold. Energistyrelsen varetager jo selve myndighedsopgaven i form af typegodkendelse og certificering af de institutioner, som kan typegodkende vindmøller. Det sikrer fortsat regeringens uafhængighed i forhold til fabrikkerne. De langt større omkostninger til godkendelse og prøvninger betales nu af vindmøllefabrikkerne. Sådan skal det være, og der er derfor ikke behov for at genindføre tilskud på området.

Kim Andersen (V):

I Venstre opfatter vi Kristeligt Folkepartis beslutningsforslag nr. B 120 i retning af, at man er meget positiv over for udbygning af vedvarende energi, og det synes vi sådan set er positivt, for det er et syn, som vi også har. Vi vil gerne, at vi i stadig stigende omfang kan forsyne det danske samfund med vedvarende energi, og vi har jo også gennem de senere år set, hvordan vi i stadig højere grad rent faktisk gør det. Det er meget fornuftigt og meget positivt. Det er det også industrielt tænkt: erhvervsmaessigt, beskæftigelsesmaessigt.

Derfor er det også med stor tilfredshed, at jeg kan konstatere, at der stadig væk er mange midler til forskning og udvikling i området. Inden for Energistyrelsens og elseskabernes forskningsprogrammer er der omkring 140 mio. kr., og så har vi det nye med de 110 mio. kr. under Forskningsministeriet. Der kan laves rigtig mange gode projekter for de midler, og det skal vi også gøre. I Venstre er vi nemlig positive over